

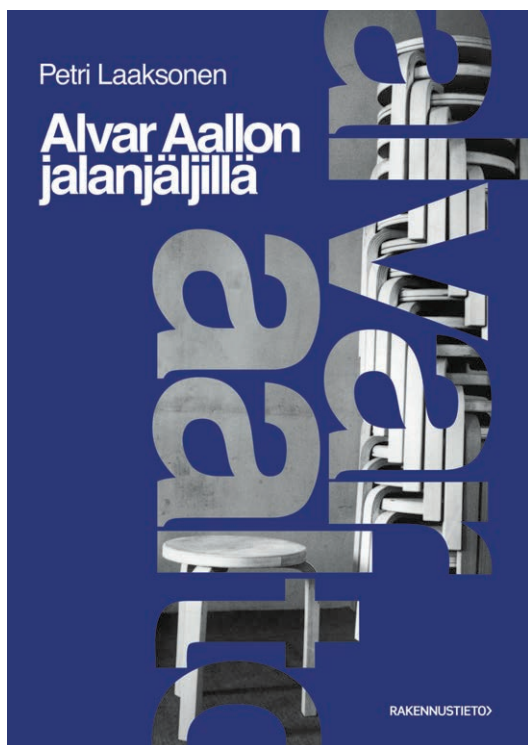
aii arkkitehtiuutiset

11 • 2020

Alvar Aallon jalanjäljillä – arkkitehti, josta on kaikki jo kerrottu, vai onko?

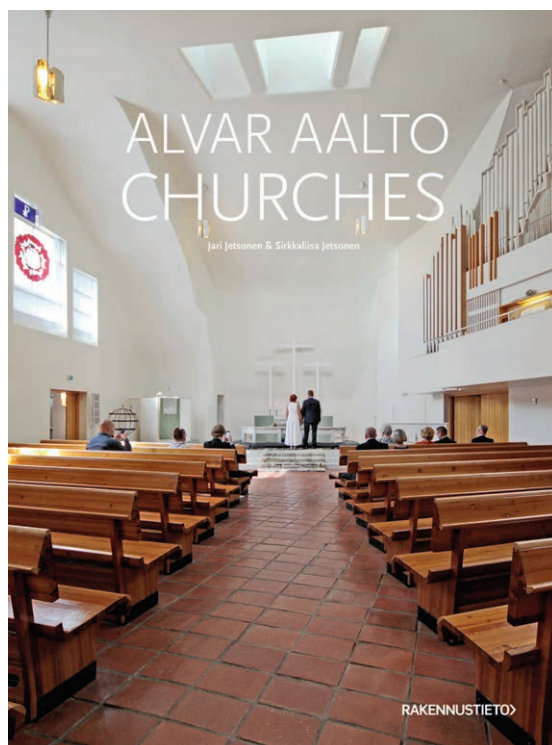
Alvar Aalto on Jean Sibeliuksen ohella kansainvälisesti tunnetuin suomalainen. Hänen luomistyönsä tulokset näkyvät edelleen kaupungeissa ja taajamissa. Tänä syksynä Aallosta on ilmestynyt kaksi uutta kirjaa: Alvar Aallon jalanjäljillä ja Alvar Aalto Churches.

TUTUSTU UUTUUKSIIN!

Alvar Aallon jalanjäljillä

Kirja esittelee Aallon Helsingissä sijaitsevat kohteet ja taustoittaa Aalto-brändiä hänet tunteneiden henkilöiden ja Aalto-tutkijoiden kautta. 33 € (sis. alv)

Alvar Aalto Churches

Kirjassa esitellään 14 Aallon suunnittelemaa kirkkorakennusta ja seurakuntakeskusta Suomesta, Saksasta ja Italiasta 1920-luvulta 1970-luvulle. 66 € (sis. alv)

” Minulle Paimion henki on avointen ratkaisujen etsimistä.

Made in EU alkaa Paimiosta

Euroopan komission puheenjohtaja **Ursula von der Leyen** piti syyskuussa ensimmäisen linja-puheensa. Hänen mukaansa aikamme uusiin haasteisiin tulee vastata laajemmin kuin pelkästään talouden ja tekniikan keinoin; tarvitsemme uuden Bauhausin, ”yhteisen tilan arkkitehdeille, taiteilijoille, opiskelijoille, insinööreille ja suunnittelijoille”, joiden tehtävänä olisi ”antaa Euroopan taloudelliselle ja ympäristöystävälliselle muutokselle myös esteettiset kasvot, kytkeä ilmi-
asu kestävyYTEEN”.

Tarvitsemme uuden, vastuullisen brändin, made in EU, kilpailemaan kestävästi esimerkiksi made in Chinaa vastaan. Tämä vaatii myös vahvaa arkkitehtuuria ja muotoilua.

Arkkitehti **Alvar Aalto** yhdisti Bauhaus-ajattelun ihmisen ja luonnon väliseen tiiviiseen suhteeseen. Tämä suhde tuli saada harmoniaan toiminnallisesti, kestävästi ja esteettisesti. Alvar ja **Aino Aallon** Paimion parantola (1933) oli itsenäisen Suomen ensimmäinen voimannäyte uudesta, pohjoismaiseen demokratiaan ja suomalaisen luontosuhteeseen perustuvasta ajattelusta, pohjoismaisesta modernismista. Se oli rakennus, joka tehtiin tavallisille ihmisille, ei vain yhteiskunnan hyväosaisille.

Paimion parantolan suunnittelussa ja toteutuksessa tehtiin lukematon määrä keksintöjä, joista jotkin vaikuttavat yhä arjessamme. Aalto hylkäsi vähitellen Bauhausin kylmät metalliputkihuonekalut ja kehitti yhdessä innovatiivisen puuseppä **Korhosen** kanssa taivutettavan vanerin sekä sarjan yksinkertaisia, keveitä ja helposti puhdistettavia huonekaluja, kuten Paimio-tuolin. Yhdessä

insinööri **Hartellan** kanssa Aalto kehitti seitsemän kerroksen korkuisen (liikuntasaumattoman!) teräsbetoniseinän, jossa on ulokkeina aurinkoterassit. Yhdessä lääkärien kanssa Aalto kehitti ovenkahvat, joihin lääkärintakin hihat eivät tartu kiinni.

Kansainvälinen kiinnostus Paimion parantolaa kohtaan oli suurta 1930-luvulla, ja sitä se oli myös kolme vuotta sitten, kun parantola tuli yleiseen myyntiin. Jätimme viimeisenä mahdollisena päivänä yksityishenkilöinä (**Merja Rukko, Jussi Rautsi, Jonas Malmberg** ja minä) tarjouksen Paimion parantolan ostamisesta säätiölle. Pääsimme myyntineuvotteluihin Turkuun esittämään ”business planin”. Monet eri alojen ihmiset tarjosivat apuaan.

Sitä säätiötä ei lopulta syntynyt, mutta sen yrityksen mahdollistamana ja osittain samojen ihmisten alkuun panemana syntyi uusi, parempi säätiö. Paimion parantola-säätiö perustettiin kahden ministerin **Annika Saarikon** ja **Krista Mikkosen** allekirjoituksilla 27.10.2020. Näin mit-tavan hankkeen vieminen eteenpäin ei olisi onnistunut ilman eri instituutioiden työtapelkäämättömien ihmisten intoa ja vastuunottoa.

Totesin *Helsingin Sanomien* haastattelussa näin: ”Paimion parantolalle ominaista on aina ollut valoisa tulevaisuuden usko. Silloin aikoinaan ei ollut lääkettä tuberkuloosiin, mutta silti asioita vietiin eteenpäin. Minulle Paimion henki on avointen ratkaisujen etsimistä.”

Nyt Paimion parantolan hengelle ja arkkitehtuurille on kysyntää enemmän kuin pitkiin aikoihin. Made in EU voisi alkaa Paimiosta.

Arkkitehti, keräätkö työsi hedelmät?

Tarjoamme tilitoimistopalveluiden lisäksi
suoraviivaista ja älykästä talouden neuvontaa.
Tervetuloa suunnittelemaan varallisuutesi
kasvattamista — yhdessä.

DARGON

EST. 1993

WWW.DARGON.FI

au 11 | 2020

- 3 **Pääkirjoitus**
Made in EU alkaa Paimiosta
Henna Helander
- 6 **Haastattelu**
Renessanssihenkeä arkkitehtuurin asemaan
Jonas Malmberg
- 10 **Asuminen**
Minimitasosta on tullut maksimi
Salla Mustonen
- 12 **Puhutaan puusta**
Metsän todellisuutta arkkitehdeille
Netta Böök
- 14 **Arviot**
 - 14 **Seurapiirien suosikki ei pelännyt sivupolkuja**
Lauri Jääskeläinen
 - 16 **Rationaalista, minimalistista ja selkeää**
Jorma Mukala
- 18 **Tapahtumat**
 - 18 **Paimion parantola on uuden edessä**
Päivi Virtanen
 - 20 **Arkkitehtuuridokumentteja etänä**
Tarja Nurmi
 - 22 **Koulurakennukset rakentavat identiteettiä**
Iida Kalakoski
 - 24 **Aikamatka lähioostarille**
Anni Varis

- 25 **Osaako arkkitehti myydä arvoa?**
Anni Varis
- 26 **Digipolkuja Alvar Aallon maisemiin**
Aila Svenskberg
- 30 **Kolumni**
Rakennetaanko puusta?
Kaarin Taipale
- 32 **Kilpailut**
 - 32 **Turun keskusta kehittyy historiaa kunnioittaen**
Staffan Lodenius, Elina Ahdeoja ja Jouni Heinänen
 - 38 **Laadukasta uutta rakentamista Kalasatamaan**
Kristiina Hannunkari
 - 41 **Visio ja toteutettavuus löivät kättä Itä-Helsingissä**
Miia-Liina Tommila ja Panu Lehtovuori
- 46 **Ammatissa**
Alueellisia tarinoita
Anni Varis
- 48 **Opiskelijat**
Suunnittelemmeko parempaa maailmaa?
Emma Savela

Kansikuva

Euroopan kemikaalivirasto
ECHAN pääkonttori, Telakkaranta,
Helsinki, L Arkkitehdit, v. 2020.
Kuva: Tuomas Uusheimo.

HAASTATTELU

JONAS MALMBERG

Renessanssihenkeä arkkitehtuurin asemaan

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfon johtajana aloitti kesäkuussa taidehistorioitsija **Katarina Silta-vuori**. Vuonna 2013 toimintansa aloittanut Archinfo tekee suomalaista arkkitehtuuria näkyväksi ja tunnetuksi kotimaassa ja maailmalla. Se on yksi kahdeksasta opetus- ja kulttuuriministeriön tukemasta taiteen alan tiedotuskeskuksesta.

Olet työskennellyt Designmuseossa, Ornamossa ja taidegallerioissa. Miltä tuntuu siirtyä arkkitehtuurin pariin?

– Olen aina ollut kiinnostunut arkkitehtuurista, ja esimerkiksi graduni *Det nya konstmuseet* käsitteli Kiasman, Arkenin ja Moderna Museetin rakennuksia ja niiden hankkeita.

Rakennettu ympäristö on osa kaikkien, myös minun, elämää. Arkkitehtuuri on osa laajaa kulttuurin ja taiteen kenttää, enkä näe sitä mitenkään erillisenä ilmiönä pyramidin huipulla. Arkkitehtuurin tekninen puoli on minulle vieraampi. Olen aiemmin ollut kaupungin ja rakennusten kokija enemmän käyttäjänä. Nyt siirryn sisäkehälle.

Esimerkiksi Tapiolan museokeskus WeeGee on mielestäni mainio, ajallisesti kerroksellinen ja moniulotteinen rakennus, joka on tullut minulle tutuksi Wirkkala Bryk -säätien toiminnassa. Pidän monenlaisesta arkkitehtuurista ja rakennetun ympäristön erilaisista piirteistä sekä rakennusten liittymisestä luonnonympäristöihin.

Mikä tiedotuskeskuksessa muuttuu uuden johtajan mukana?

– **Tiina Valpola** teki suuren työn ja loi perustan toiminnalle. **Hanna Harris** toi toimintaa hienosti näkyväksi ja laajensi tiedotuskeskuksen verkostoja.

Olen aloittanut keskellä etätöiden leimaamaa korona-aikaa, mikä on aiheuttanut omat hankaluutensa. Siksi olen halunnut aloittaa tutustumalla toimintaympäristöön, ennen suuria linjauksia. Myös tekeillä oleva uusi arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, Apoli, tuonee joitakin painopisteitä.

Resurssiemme rajallisuus on väistämättä kaiken aikaa läsnä, emmekä voi olla varmoja esimerkiksi osin veikkausvoitto-

varoihin perustuneen rahoituksen jatkuvuudesta. Varsinaista muutosta yhteistyöhön Archinfon perustajajäsenten kanssa – eli SAFAn, ATL:n, RTS:n, Suomen arkkitehtuurimuseo- ja tiedotuskeskussäätiön ja Alvar Aalto -säätiön kanssa – en vielä osaa esittää, mutta seuraamme tiiviisti heidän toimintaansa ja etsimme sopivia yhteistyön keinoja. On tärkeää, että emme tee päällekkäistä työtä ja että voimme kukin tahoillamme ja tarvittaessa yhdessä edistää arkkitehtuurin asiaa.

Archinfon viiden hengen työryhmä ei riitä nykyistä merkittävästi laajempaan toimintaan. Siten mahdollisten uusien avausten tieltä joudumme luopumaan jostakin. Joudumme myös kaiken aikaa pohtimaan olemassa olevia hankkeita sekä niiden merkitystä.

Ajattelen, että yhteisen arvomaailman ja kulttuurin vuoksi Pohjoismaat voisivat yhdessä olla kokonaisuutena vahvempi ja näkyvämpi toimija kuin kukin maa yksinään. Haluan tavoitella näitä mahdollisuuksia, ja myös Baltian suunta on luonteva tässä yhteydessä.

Kuinka arkkitehtuurin erilaiset mittakaavat ja sektorit näkyvät tiedotuskeskuksen toiminnassa?

– Tiedotuskeskuksen ydintehtävä on monipuolinen viestintä, jota voidaan kohdistaa kaikenlaisiin ja -kokoisiin hankkeisiin. On hyviä ja tuttuja viestinnän ja visualisoinnin keinoja, kuten julkaisut ja pienoismallit, ja tietenkin tietotekniikan mukana tulee jatkuvasti uusia tapoja.

”

Arkkitehtuuri on osa laajaa kulttuurin ja taiteen kenttää, enkä näe sitä mitenkään erillisenä ilmiönä pyramidin huipulla.

Ajattelen toimintaympäristöämme hieman renessanssi-henkisesti, eli kaikki arkkitehtuurin tasot ovat osia samasta kokonaisuudesta, johon myös taide kuuluu. Esimerkiksi prosenttitaide on hyvä konsepti, jossa taiteen ei pitäisi olla mistään muusta pois, vaan se luo uusia ulottuvuuksia rakennettuun ympäristöön. Samastun modernistien ajatukseen taiteen kuulumisesta ja sen tuomisesta jokapäiväiseen elämään.

Millaisia keinoja tiedotuskeskuksella on arkkitehtuuriviennin edistämiseksi?

– Venetsian biennaali paviljonkeineen on tällä hetkellä tiedotuskeskuksen kansainvälinen ykköskohde.

Tiedotuskeskus voi edistää keskustelua ja esimerkiksi tuoda Suomeen ja viedä täältä ulkomaille osaajia, kuraattoreita, kriitikoita ja asiantuntijoita. Haluan osaltani lisätä vuorovaikutusta.

” Samastun modernistien ajatukseen taiteen kuulumisesta ja sen tuomisesta jokapäiväiseen elämään.

KUKA?

- > Katarina Siltavuori.
- > Filosofian maisteri, taidehistoria, Åbo Akademi 2000.
- > Aiemmin Galerie Forsblomin johtaja, Designmuseon amanuenssi, Ornamon tuottaja ja asiantuntija ja World Design Capital 2012:n vastaava tuottaja, Galleria Norsun toiminnanjohtaja sekä Uuden taidekäsityön yhdistyksen perustajajäsen.
- > Tapio Wirkkala Rut Bryk -säätiön puheenjohtaja.
- > Harrastuksena saaristo, jossa nauru kaikuu pitkälle.

Erinomainen vientituote on ollut suomalainen koulukonsepti ja korkeatasoinen arkkitehtuuri sen erottamattomana osana. Esimerkiksi sen mahdollisuuksia voi edelleen kehittää.

Tiedotuskeskuksella on ollut vahva rooli muun muassa lasten arkkitehtuurikasvatuksen saralla. Kuinka keskus voi edistää yleistä kiinnostusta arkkitehtuuriin?

– Arkkitehtuurista kirjoitetaan edelleen liian vähän, vaikka tilanne on kehittynyt myönteisesti. Tätä täytyy edelleen edistää. Yksi arkkitehtuuriviestinnän ongelma liittyy kommunikaatioon. Arkkitehtuurin kaikista tasoista täytyy viestiä ymmärrettävällä tavalla, ja arkkitehtuurikeskustelua pitää lisätä sekä ammattilaisten että ennen kaikkea laajan yleisön kesken.

Arkkitehdit ja arkkitehtuuri täytyy saada osaksi esimerkiksi populaarien sisustuslehtien ja muun median sisältöjä. Tiedotuskeskus voisi auttaa erityyppisten kontaktien luomisessa. Arkkitehtuurin tiedotuskeskus palvelee arkkitehteja, mutta vähintään yhtä paljon kaikkia muita.

On lisäksi mahtavaa, että uuden arkkitehtuuri- ja designmuseon hanke on päässyt näin pitkälle. Toivon, ettei sille enää heitetä keppejä rattaisiin. Suomi tarvitsee tällaista museota, ja nykyiset tilat ovat alusta asti olleet molemmille museoille riittämättömät. Erityisesti Arkkitehtuurimuseo tarvitsee myös rutkasti lisärahoitusta, jotta arkkitehtuurihistoriamme ja kotija ulkomainen nykyarkkitehtuuri saadaan ansaitusti esille. Tästäkin vuorovaikutus on tärkeää, ja näen siinä myös Archinfon roolin vahvana. Merkittävä osa matkailijoista tulee Suomeen nimenomaan arkkitehtuurin ja muotoilun innoittamana.

Kuinka arkkitehtuurin aseman yhteiskunnassa tulee olla muuttunut viiden vuoden kuluttua, jotta koet onnistuneesi tehtävässäsi?

– Aiemmin mainittu pohjoismainen yhteistyö on vahvistunut, ja sillä saralla on syntynyt onnistuneita käytäntöjä ja pysyviä toimintamalleja. Tiedotuskeskuksen verkostot ovat kasvaneet entisestään, ja arkkitehdit tietävät saavansa kauttamme kontakteja eri suuntiin. Tavoite on, että Archinfo tunnetaan luotettavana toimijana ja kumppanina sekä kotimaassa että ulkomailla.

Arkkitehtien työtä ja ammattitaitoa on tärkeää tehdä nykyistä paremmin ja laajemmin ymmärretyksi. Tavoitteenani on, että yleisö osaisi nykyistä selvemmin nähdä, että rakennukset ja rakennettu ympäristö muodostuvat useiden toimijoiden työn tuloksena – onnistuminen tai epäonnistuminen ei ole ainoastaan arkkitehdin työpanoksesta kiinni. Arkkitehtuurin ja arkkitehtien tuoma lisäarvo rakennushankkeisiin tunnistettaisiin.

Jonas Malmberg

PUHUTAAN PUUSTA

Keskusteluklubi avaa uusia, yllättäviäkin näkökulmia puuhun ja metsään. Illan aiheesta keskustellaan yhteisesti. Alustukset ovat katsottavissa Arkkitehtuurimuseon YouTube-kanavalla myös tapahtuman jälkeen. Yhteistyössä: ympäristöministeriö.

Tiistai 24.11. kello 17-18:30

Jussi Juurinen: Millintarkkuus ja tunne

Työskentelystäni puupiirtäjänä

Tiistai 15.12. kello 17-18:30

Camilla Vuoremaa:

Maalauksen ja puukaiverruksen fuusio

Taiteellisesta työskentelystä ja puun merkityksestä suomalaisessa nykytaiteessa

Vapaa pääsy. Ennakkoilmoittautuminen.

Ohjeet ilmoittautumiseen: mfa.fi/tapahtumat

NÄYTTELYT

Suomen arkkitehtuuria – Katsaus 2020

Iso näyttelysali 4.9.2020–28.2.2021

Another Generosity

Pieni näyttelysali 4.9.2020–28.2.2021

Ihan japanilaista – niin suomalaista:

Kaija + Heikki Siren

Studio 23.10.–5.12.2020

TULOSSA:

The Eye and the Icon

Studio 11.12.2020–31.1.2021

mfa.fi/nayttelyt

UUSI OPASTUSSARJA

Arkkitehtuuria irti maasta: 1920-luvun Helsinki

Opastusarja kuljettaa 1920-luvun helsinkiläisille asuinalueille Töölöön, Vallilaan ja Puu-Käpylään. Oppaina FT Juhana Lahti ja arkistonhoitaja, FT Petteri Kummala. Sarjan upeista ilmakuvista vastaa Kristo Vedenoja @helsinkifacades. Opastusvideot julkaistaan Arkkitehtuurimuseon verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

ARCHITECTURE SPEAKS

Kansainvälinen luentosarja nykyarkkitehtuurista jatkuu kaikille avoimina, maksuttomina Zoom-luentoina. Yhteistyössä: Aalto-yliopisto.

Keskiviikko 25.11. kello 13:15–15

Anna Chavepayre / Collectif Encore, Ranska

Keskiviikko 2.12. kello 18–20

Rick Joy / Studio Rick Joy, USA

Vapaa pääsy. Englanninkielinen.

Ohjeet osallistumiseen: mfa.fi/tapahtumat

Minimitasosta on tullut maksimi

Koronavirus on nostanut asumisen teeman pinnalle, mutta keskustelulle nykyisestä asuntorakentamisen tasosta oli muutenkin valtava tarve.

Työssäni rakennusvalvonnassa näen aitiopaikalta kulloinkin voimassa olevat trendit. Viimeisten vuosien aikana asuntorakentamisen trendinä on ollut entistä voimakkaammin tehokkuus. Asunnot ovat pienentyneet, ja porrashuoneet on pakotettu palvelemaan aina vain suurempaa määrää asuntoja. Tämä johtaa lähes poikkeuksetta ankeisiin, pitkistä käytävistä koostuviin porrashuoneisiin ja vain yhteen suuntaan aukeaviin asutuihin.

Sääntely on taannut minimitason, josta valitettavasti on paikoin tullutkin maksimi. Paljon kritiikkiä kohdistuu nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mahdollistamaan luonnonvalon tuomiseen yhteen asuinhuoneeseen toisen tilan kautta. Oman tulkintani mukaan tämän pykälän tavoite on mahdollistaa monimuotoisempien asuntojen sijoittaminen syvärunkoisiin rakennuksiin, mutta toki sen nojalla voi suunnitella myös julkisuudessa esillä olleita pimeitä, alkuvia muistuttavia huoneita.

Helsingin rakennusvalvonnan viranomainen on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupa-jaosto. Sielläkin on havahduttu siihen, miten huonosti kalustettavia asunnot nykyisin ovat. Poliitikoista koostuva jaosto edellyttää esittelymateriaaliin mukaan kalustetut pohjapiirustukset – ja se on hyvä. Harmillisen usein näinkin olennaisen materiaalin toimittaminen jää rakennusvalvonnan erikseen vaadittavaksi, vaikka se on ohjeisiin kirjattu. Luulisi suunnittelijan haluavan esittää, miten hän on ajatellut ratkaisunsa toimivan.

Rakennusvalvonnan tehtävänä ei ole etsiä virheitä suunnitelmista tai materiaalista, vaan työmme perustuu suurelta osin luottamukseen. Tehtävänämmä on tukea suunnittelijaa parhaan mahdollisen lopputuloksen saavuttamisessa. Suunnittelijoiden kelpoisuuden arviointi on rakennusvalvonnan

Esimerkkipohja Isonpellontieltä, Arkkitehtuuritoimisto B & M.

Arkkitehti J.-P. Lehtisen suunnitteleva Helsingin asuntotuotannon kohde Isonpellontie 4–6 syntyi suunnittelu- ja tarjouskilpailun tuloksena. Haastavasta massoittelusta huolimatta asuntopohjat ovat toimivia ja toteutus on ollut mahdollista ARA-raameissa. Kohteessa on kaupungin vuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja.

Kehittyvä kerrostalo -projekti on Helsingin kaupungin työkalu, jolla pyritään yhteistyössä lisäämään kerrostaloasumisen laatua, houkuttelevuutta ja yksilöllisiä ratkaisuja. Projektin kautta syntyneessä Airut-korttelissa yhdistyvät asuminen, kaupalliset toiminnot ja julkinen kaupunkitila uudenaikaiseksi kokonaisuudeksi. Konseptia kehittivät kansainvälisessä yhteistyössä Sauerbruch Hutton Architects ja Optiplan Arkkitehdit.

KUVATOIMISTO KUVIO

tärkein työkalu. Vastuullisen rakennussuunnittelijan nimeämisen ei pitäisi olla vain rakennuslupavaiheessa viranomaisen vaatimuksesta tehtävä asia, vaan asiansa osaava rakennussuunnittelija, yleensä arkkitehti, on koko hankkeen onnistumisen kannalta olennaisin henkilö. Hän tekee ne keskeiset suunnitteluratkaisut, joista muun muassa toimivat asunnot syntyvät.

Keskustelussa on ajoittain noussut esiin se, että rakennusvalvonta ei saisi hyväksyä huonoja asuntoja. Valitettava tosiasia on kuitenkin se, että mikäli maankäyttö- ja rakennuslain asettamat minimivaatimukset täyttyvät, täyttyvät myös luvan myöntämisen edellytykset. Mikäli rakennusvalvonta tämän lisäksi pääsee ohjaamaan hanketta vasta, kun pääpiirustukset on jo käytännössä laadittu, ei rakennusvalvonnalla ole aseita torpata pimeitä ja vaikeasti kalustettavia asuntoja. Silloin toisessa vaakakupissa on hankkeen aikataulu ja kustannukset sekä niiden venymisen seurauksena jopa koko hankkeen toteutuminen.

Esimerkiksi Helsingillä on suuret asuntotuotantotavoitteet, ja asuntojen määrä on tärkeä seurattava tekijä. Rakennusvalvonta ei voi vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista puuttamalla heikosti kalustettaviin asuntoihin liian myöhäisessä vaiheessa. Helsingin kaupunkistrategiaan on kirjattu 7 000 asunnon rakentaminen vuosittain. Sama tavoite löytyy myös nyt nähtävillä olevasta asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelman) luonnoksesta.

Rakennusvalvonnan ongelma on siis se, että pääsemme hankkeisiin mukaan aivan liian myöhään. Tähän ainoa mahdollinen ratkaisu on, että suunnittelijat lähestyvät rakennusvalvontaa riittävän ajoissa, jolloin me voimme antaa tukemme suunnittelijoiden hyvillä ratkaisuilla.

Ei yksikään arkkitehti halua suunnitella huonoa, ja uskon myös, ettei yksikään rakennuttaja halua rakentaa huonoa. Aikataulut on nykyään kuitenkin tehty niin, että kun huonoon suuntaan on lähdetty, on suunnan kääntäminen hyvin vaikeaa. Arkkitehdin tehtävä on sovittaa eri tahojen tavoitteet yhteen ja tuottaa niistä mahdollisimman hyvä synteesi.

Suunnittelijat, puolustakaa työtänne (**Lauri Lehtoruusu**, *au* 8/2020) ja olkaa luottamuksen arvoisia (**Riikka Kuittinen**, *au* 8/2020). Rakennusvalvonta tukee teitä kyllä, kunhan meitä lähestytään silloin, kun vaikuttaminen on vielä mahdollista. Laatua parannetaan yhteistyöllä, ja siihen tarvitaan kaikkia suunnittelijoita, viranomaisia ja tietysti myös rakennuttajia. Arkkitehdit, käyttäkää meitä rakennusvalvontalaisia, mutta tehkää se riittävän aikaisin.

Salla Mustonen
korjaus- ja muutusrakentamisesta ja kaupunkitilasta vastaava lupayksikön päällikkö, Helsingin rakennusvalvonta

”

Aikataulut on nykyään tehty niin, että kun huonoon suuntaan on lähdetty, on suunnan kääntäminen hyvin vaikeaa.

KUVAT: NETTA BOOK

Vanhaa metsää.

Talousmetsää.

Metsän todellisuutta arkkitehdeille

Jotenkin huomaamattamme Suomen metsät ovat muuttuneet.

”

Jatkuva kasvatus sopii esimerkiksi perinnerakentamiseen tarvittavan puun tuottamiseen ja ylläpitää suurempaa biodiversiteettiä.

Puhutaan puusta on kymmenen vapaamuotoisen ja rönsyilevän keskusteluklubin sarja, jonka järjestävät Arkkitehtuurimuseo ja ympäristöministeriö syksyllä 2020 ja keväällä 2021. Toisen keskusteluklubin alusti otsikolla *Metsän todellisuus* Harri Vasander, Helsingin yliopiston metsätieteiden osaston suometsätieteen professori.

VEIKKO SOMERPURO

Kuusamossa oli lokakuun lopussa postikorttitalvi. Lumi kuorrutti tornimaisia kuusia ja kelomökkejä. Harri Vasanderin alustuksen jälkeen maisemaa katsoi eri silmin. Jos ihminen ei ihan vielä ole täysin hahmottanut metsien ja puiden roolia ekosysteemissä, Vasander on. Siksi Kuusamon kartalla kiinnostivat erityisesti lämpäreet, joissa luki ”vanhojen metsien suojeluohjelma”.

Mitä on vanha metsä?
Eteläsuomalainen voi saada siitä viitteellistä käsitystä esimerkiksi Tammelassa Kortenien perinnetilan tuntumassa. Entisellä kaskiaholla kasvaa 200 vuoden ikäistä metsää. Kumpuilevilla sammalmättäillä makoi-lee ja kohoilee puita eri ikävaiheissa, sirkkataimesta keloon ja lahoppuuhun asti. Niihin voi kompastuakin.

Tosin 200 vuotta on metsälle lyhyt aika, kun puun aikakaari on tuhatkin vuotta. Kortenien mänty kasvaa ehkä vielä 500 vuotta, seisoo 300 vuotta kelona ja maatuu 100–150 vuotta maapuuna. Ja kiertokulku jatkuu: kuolleelta puulta työntyy taimien lastentarha.

Tällainen luonnonmetsä ei ole kuitenkaan sitä metsää, jonka keskivertosuomalainen Vasanderin mukaan näkee edessään, kun ajattelee metsää. Metsällä käsitetään yhdenmukaisten suorarunkoisten mäntyjen siistiä, harvaa ja valoisaa metsää, josta lahoppuut on korjattu pois. Suomalainen ajattelee siis avohakattua ja kerralla yhdellä puulajilla istutettua talousmetsää.

Mitä väliä?
Suomen metsät kasvaa hojottavat: puuston vuotuisen kasvun raportoidaan olevan 104 miljoonaa kuutiometriä. Samaan aikaan puhutaan kiihtyvistä lajikadosta, ja noin 40 prosenttia uhanalaisista lajeista on metsälajeja. Metsien lajikadossa keskeisin tekijä on lahoppuu. Kuol- lut puuaines voi olla noin 5 000 lajin elinympäristö, sienijuur- ten ja typensitojabakteerien kasvualusta sekä ravinnevarasto. Siitä syntyy humusta, ja se vaikuttaa metsämaan happamuus- teen ja vedenpidätyskykyyn.

Lahoppuuta on tyypillisesti vanhassa metsässä. Jos sitä ei ole, lukuisilta eläin-, lintu-, kasvi- ja hyönteislajeilta puuttuvat elinehdot – ajatellaan vaikka kolopesijöitä. Ja kun puuttuu metsäpaloja (!), puuttuu palanutta puuta lajeille, joille se on elintärkeää. Puhumattakaan metsäpalon uudistavasta vaikutuksesta.

Jos katsotaan vain sata vuotta taaksepäin, kaksi kolman- nesta metsistä oli kirveen koskematonta. Vuonna 1950 neljäs- osa metsäpinta-alasta oli luonnonmetsää, josta vuonna 2000 oli jäljellä viisi prosenttia. Nykyisin koskematonta aarniomet- sää löytyy lähinnä itärajan pinnassa. Maa- ja metsätalouden tehostuessa metsien ja niittyjen tilalle on tullut talousmetsää, peltoja ja laitumia, ja 1950-luvulta alkaen soita on kuivatettu kiihkeästi talouskäyttöön. Lajiston kannalta tilannetta tuka- loittaa se, että metsät ovat pirstoutuneet erillisiksi saarek- keiksi, joita katkovat tiet ja muut ihmisen touhuilun tulokset.

Miten näin on käynyt?
Kahlaamalla poleemista teosta *Metsä meidän jälkeemme* (Like 2019) kohtaa samoja pohdintoja kuin Vasanderin alustuksessa. Sodanjälkeisessä Suomessa jämeriä luonnonmetsiä hakattiin voimallisesti, osaamatta vielä hahmottaa seurauksia. Puuteollisuushan nosti meidät köyhyydestä. Samalla vakiintui yksinomaisena mallina – toisin kuin vaikkapa Ruotsissa – jaksollinen metsätalous, jossa metsä uudistetaan päätehakkuilla 40–80 vuoden välein. Metsää oji- tetaan, aurataan, lannoitetaan ja taimetetaan. Jaksollinen metsänhoito palvelee hyvin sijoittajien ja metsäteollisuuden tarpeita ja tuottaa meille taloudellista hyvinvointia.

Sen sijaan vanhoja metsiä lahoppuineen ei talousmetsässä muodostu. Myöskään päätehakkuun ja maapohjan kääntämi- sen myötä menetettävää lajistoa ei 40–80 vuodessa ehdi syn- tyä, vaan se yksipuolistuu. Jotkin lajit katoavat lopullisesti.

Toinen tapa kasvattaa metsää on jatkuva kasvatus, joka hyväksyttiin Suomessa vuonna 2014 metsänhoitomenetel- mäksi. Siinä ajatuksena on, että metsät uudistuvat luontaisesti sukkession myötä, ihminen vain auttelee ja kaataa puuta vali- koiden. Jatkuva kasvatus sopii esimerkiksi perinnerakentami- seen tarvittavan puun tuottamiseen ja ylläpitää suurempaa biodiversiteettiä, joka voi tukea metsän resilienssiä ilmaston- muutoksessa.

Mitä arkkitehti voisi tehdä?
Miettiä, mistä puu tulee ja miten käyttää sitä viisaasti. Vaatia kotimaista korkealaatuiseksi kas- vatettua puuta. Puolustaa kaupunkien vanhoja jalopuita, puistoja ja metsiä. Lahjoittaa metsää Luonnonperintösääti- ölle. Ostaa metsää ja antaa sen olla. Ihailla keloja.

Sitten vielä pitäisi ratkaista, miten kasvattaa metsiä niin, että yhtä aikaa täytetään Suomen tavoite tehdä maastamme riippumaton fossiilisista polttoaineista ja metsistämme yhä lisää hiiltä sitovia hiilinieluja. Miten yhdistää ekologia ja eko- nomia? Rakentamisen puutarve ja metsän pitkä uusiutumis- aika? Puun tuhannen vuoden aikajana ja ihmisyksilön ja kvar- taalitalouden levoton lepatus?

Netta Böök

*Puhutaan puusta -klubien Zoom-kokouksiin
ennakkoilmoitaudutaan sivulla www.mfa.fi.
Sivustolla julkaistaan alustuksista videot.*

Seurapiirien suosikki ei pelännyt sivupolkuja

Maailman ensimmäisen Pritzker-palkinnon saaja Philip Johnson saattaa jäädä arkkitehtuurin historiaan enemmän oman henkilönsä kuin luomansa arkkitehtuurin takia.

Lukuisia arkkitehtuuri- ja muita julkaisuja avustava **Ian Volner** on kirjoittanut perusteellisen monografian 1900-luvun amerikkalaista arkkitehtuuria ja visuaalista kulttuuria ruokkineesta kameleontista, varakkaan ohiolaisen suvun etuoikeutetusta pojasta **Philip Cortelyou Johnsonista** (1906–2005). Teos etenee enemmän teemoittain kuin kronologisesti. Läpivalaisuun saavat varsinaisen arkkitehdinuran rinnalla Johnsonin lapsuus, opinnot, matkat Euroopassa, hurahminen kansallissosialismiin, seurapiirit ja julkisuus.

Glass House New Canaanissa, Connecticutissa (1949).

BILL PIERCE / THE LIFE

Philip Johnson poseeraa suunnittelemansa AT&T Building -pienoismallin kanssa 1978.

Philip Johnson suuntautui jo nuorena Saksaan. 21-vuotiaana ensimmäisellä Saksan-matkallaan hän tutustui Heidelbergissä natseihin, mistä kehittyi vuosia kestänyt kolmannen valtakunnan ihailu ja läheiset suhteet johtaviin kansallissosialisteihin myös USA:ssa.

Jälkeenpäin monet tutkijat ovat päätyneet tulokseen, jonka mukaan Johnson viehättyi ensisijaisesti kansallissosialismiin ”estetiikkaan”, mutta totta on myös Johnsonin varhainen kiinnostus nietzscheläisyyteen. Ristiriitaisen oloisesti Johnson auttoi monia Bauhausissa toimineita emigroitumaan Amerikkaan, mikä ehkä todistaa hänen etupäässä muista kuin poliittisista tavoitteistaan. Vielä 1980-luvulla Johnsonin yhteydet Saksan 1930-luvun pimeisiin voimiin nostettiin näyttävästi esiin mediassa.

Toisen maailmansodan jälkeen Johnsonista tuli poliittisen ja taloudellisen eliitin suosikki. Hän hyödynsi tietoisesti rooliaan eikä kokenut rasitteeksi keskittymistä varakkaisiin toimelähtöihin ja sosiaalisten kysymysten välttelyä. Päävastoin Johnson suorastaan tuntui ylpeilevän jet set -suhteillaan ja varallisuudellaan.

Johnson nautti keskipisteenä olemisesta ja käytti julkisuutta hyödyksi: hänen tuttavapiiriinsä kuuluivat USA:n presidentit vuoron perään, varsinaisista rahasuvuista puhumatta. Myös **Donald Trump** löysi Johnsonin, ja heillä oli lukuisia yhteisiä pilvenpiirtäjäprojekteja.

Johnson ja Mies – ihailua ja kilpailua

Johnsonin itselleen suunnittelema Glass House (1949) kuuluu 1900-luvun ikonisiin rakennuksiin. Lasitalon esikuvana oli

Mies van der Rohe Farnsworth House, joka valmistui paria vuotta myöhemmin (1951) mutta oli jo pienoismallina ja suunnitelmalla esillä Johnsonin organisoimassa laajassa Miesin retrospektiivisessä näyttelyssä MoMAssa vuonna 1947. Johnsonilla ei ollut mitään tarvetta vähätellä miesiläisiä esikuvia: hän sekä ihaili Mies van der Rohea että koki tämän myös vähintään kirittäjäkseen.

Johnsonin ja Miesin eri aikakausien yhteistyö kulminoitui vuonna 1958 valmistuneen Seagram Buildingin suunnittelussa. Sen arkkitehtuuri oli lähtöisin Miesiltä, kun taas Johnson vastasi kuuluisan Four Seasons -ravintolan ja Brasserien sisustuksesta ja muista ”teatraalisista elementeistä”. Johnson sijoitti oman toimistonsa Seagram Buildingiin, josta tuli vuosikymmeniksi hänelle lähes toinen koti.

Miesin tavoin Johnson oli opiskellut ensin filosofiaa. Toisin kuin esikuvansa, Johnson sai systemaattiset opintonsa päätökseen, vaikkakin arkkitehtuurin osalta Harvardissa vasta kypsemmällä iällä 1940-luvulla **Walter Gropiuksen** opissa.

”**Runsaasti kuvitettu teos on elämyksellinen elämäkerta ristiriitoja herättäneestä arkkitehdista.**

”Ainoa absoluutti on muutos”

Modernismi ja *international style* olivat Philip Johnsonin uran ensimmäinen ja merkittävin vaihe. Yhdessä hän ja arkkitehtuurihistorioitsija **Henry-Russell Hitchcock** tutustuivat Euroopan matkoillaan **Le Corbusieriin**, Gropiukseen, Miesiin ja lukuisiin muihin aikakauden nouseviin arkkitehteihin.

Johnson kiinnitettiin MoMAan, ja vuonna 1932 Johnson, Hitchcock ja **Alfred H. Barr Jr.** organisoivat ensimmäisen modernin arkkitehtuurin näyttelyn. Näyttelyn yhteydessä julkaistu Johnsonin ja Hitchcockin kirja *The International Style: Architecture Since 1922* tutustutti laajemmat piirit Amerikassa arkkitehtuurin uusiin tuuliin. Myös perifeerinen Suomi oli edustettuna.

Kun puhtaaksi viljelty modernismi oli muodostunut lähes valtavirraksi, Johnson piti vuonna 1954 Ylessä esitelmän modernismin seitsemästä ”kainalosauvasta”. Hän arvioi modernismin menettäneen osin kykynsä nousta joidenkin maksiimiensa yläpuolelle ja luoda niistä vapautunutta arkkitehtuuria.

Philip Johnson ja Frank Gehry Espanjan-matkalla 1998.

tehtuuria. Johnsonin muodonmuutos kohti postmodernismia ja paluuta sieltä takaisin ekspressionistishenkiseen modernismiin oli alkanut.

Johnson kehotti nuoremman polven arkkitehteja uskaltautumaan myös sivupoluille. Hän itse näytti esimerkkiä ja halusi jatkuvasti olla mukana luomassa arkkitehtuurin historiaa. Hän totesi, että ainoa absoluutti on muutos.

Ian Volner arvioi, että 1950-luvulla alkanut muodonmuutos johti jo 70 vuotta täyttäneen Johnsonin uran tuotteliaimpaan kauteen. 1970-luvun lopulta lähtien syntyivät muun muassa AT&T-pilvenpiirtäjä (nykyään 550 Madison Avenue) ja Lipstick Building, molemmat New Yorkiin yhdessä **John Burgeen** kanssa. Snøhetta laati vuonna 2017 suunnitelman 550 Madison Avenuen julkisivuremontiksi, minkä seurauksena rakennus merkittiin kiireellä New Yorkin suojeluluetteloon. Vuotta myöhemmin myös rakennuksen sisätilat saivat suojelustatuksen.

Volnerin runsaasti kuvitettu teos on elämyksellinen elämäkerta ristiriitoja herättäneestä arkkitehdista, joka ensin toi sak-salaisten esikuvien kautta modernismin Amerikkaan, rakasti julkisuutta ja päätyi jo korkeaan ikään ehtineenä kyseenalais-tamaan ehkä väärin ymmärrettyjä, hänen itsensä alun perin manifestoimia oppeja. Philip Johnson sai samalla kertaa eliitin ja tavallisen kadunmiehen puhumaan arkkitehtuurista.

Lauri Jääskeläinen

*Ian Volner:
Philip Johnson. A Visual Biography.
Phaidon Press 2020. 400 sivua.*

Arkkitiedit Kaija ja Heikki Siren.

Kaija ja Heikki Sirenin arkkitehtuuri pääsee vihdoin esiin: Espoon kaupunginmuseon ja Arkkitehtuurimuseon yhteisen ponnistuksen lisäksi on ilmestynyt kirja, jossa arvioidaan Sirenien 1950-luvulta 1980-luvulle ulottunutta arkkitehdintyötä.

Espoon kaupunginmuseon näyttely *Kaikki ja ei mitään* ottaa kävijän vastaan **Kaija Sirenin** (1920–2001) ja **Heikki Sirenin** (1918–2013) elämänvaiheita esitellen. Samassa tilassa voi katsella arkkitehtien kuvaamia kaitafilmejä, jotka antavat persoonallisen kosketuksen heidän elämäänsä.

Näyttelyn painopisteen muodostaa Otaniemen kappelin vaikuttava esittely. Asuntoarkkitehtuurin ja koulujen kautta

Konserttitalo Brucknerhaus, Linz.

Rationaalista, minimalistista ja selkeää

edetään uran loppuvaiheen merkittäviin hankkeisiin, joita olivat Brucknerhaus (1973) Linzissä ja kongressikeskus (1982) Bagdadissa. Lievä Espoo-painotus on vaikuttanut siihen, ettei toimistotaloja esitellä.

Alkuperäispiirustukset tuovat mukaan tärkeän vivahteen aikakauden ilmapiiristä. Oivaltava yksityiskohta on esitellä muutamia lyijykynällä piirrettyjä maisemasilhouetteja, joissa rakennus – Loviisan vesitorni, Brucknerhaus – asettuu osaksi laajaa maisemallista tilaa. Aineistoa on runsaasti, ja näyttely on helposti lähestyttävä.

Arkkitehtuurin ominaislaatuja jäsentävinä käsitteinä tuodaan esiin materiaali, rakenne ja paikka. Kaikkiaan väliotsikoita näyttelyssä on lukuisia, esimerkiksi asumista käsitellään kolmen otsikon alla. Kokonaisuus menee vähän sekavaksi – asiaa on liikaa tai näyttelytilaa liian vähän. Itse näyttelykokemus jää mieleen myönteisenä.

Yhteys Japaniin

Arkkitehtuurimuseon pikkunäyttely *Ihan japanilaista – niin suomalaista* täydentää Siren-kuvaa heidän Japaniin toteuttamillaan taloilla.

Sirenit arvostivat perinteisen japanilaisen arkkitehtuurin hienovaraista suhdetta luontoon. Heidän omassa arkkitehtuurissaan luonnon kunnioitus näkyy eri tavoin. Otaniemen kappelin yhteydessä on usein viitattu panteistiseen luonnontunteeseen.

Sirenit suunnittelivat Japaniin hirsirakennuksia. Tärkeimmät olivat golf-keskuksen ravintola Karuizawaan (1974, puretu 2013) ja golf-keskus Ōnumaan (1976, poistettu käytöstä). Muut talot olivat lomamökkejä. Lisäksi näyttely esittelee Sirenien lomasaaren Lingonsön (1969).

Koko ura

Kaikki ja ei mitään -näyttelyn kuraattori **Elina Standerts skjöld** on kirjoittanut samannimiseen kirjaan Sirenien arkkitehtuurista yleiskatsauksen. Suunnittelutyö alkoi Otaniemen puna-

” Alkuperäispiirustukset tuovat mukaan tärkeän vivahteen aikakauden ilmapiiristä.

tiilisistä opiskelija-asunnoista, jotka valmistuivat vuoden 1952 olympialaisiin.

Sirenien Tapiolaan toteuttamat luonnonläheiset rivitalot ja kerrostalot saivat paljon kansainvälistä huomiota. He kehittivät innovatiivisesti elementtirakentamistakin rivitalohankkeissaan. Pelkistävä ote ulottui urbanismiin. Tumman ympyrätalon (1968) ja ison vaalean, suorakulmaisen Kallion virastotalon (1965) kontrasti luo omaleimaisen paikan kaupunginosaan.

Artikkeli tuo Sirenit esiin myös koulujen suunnittelijoina. Omat tulkintansa saavat merkittävät julkiset rakennukset – Kansallisteatterin pieni näyttämö (1954), Lahden konserttitalo (1954), Otaniemen kappeli (1957), Oriveden kirkko (1961). Samoin uran loppuvaiheen Brucknerhaus ja Bagdadin hanke.

Selkeä pohjapiirustus

Sirenien arkkitehtuuria on kuvattu usein sanoilla *rationaalinen*, *minimalistinen* ja *selkeä*. Kirjan johdantoartikkelissa **Juhana Lahti** mainitsee sanan *minimalismi* ja tulkitsee lyhyesti Sirenien minimalismin ominaislaatuja. Hän toteaa Heikki Sirenin pitäneen pohjapiirrosta olennaisena.

Kun opiskelijana Tampereella vuonna 1977 kuuntelin Heikki Sirenin vierailuluennon, aiheena oli ”arkkitehtoninen kokonaisuus”. Selkeät pohjat olivat yksi edellytys kokonaisuudelle, samoin johdonmukaisuus, vahva kokonaisaihe ja oikean materiaalin valinta.

Ihmetyttääkin, miksi Siren-kirjassa on vain neljä pohjapiirustusta. Tilanpuutteesta ei ole kyse, sillä valokuvia taloista on yli sata ja tilajärjestelyjä selitetään sanallisesti pitkät pätkät. Ilmeisesti taidehistorioitsijat olettavat, että lukijakunta tai suuri yleisö ei ymmärrä pohjapiirroksia. Samanaikaisesti kuitenkin oletetaan, että suuri yleisö haluaa ehdottomasti lukea hieman kankeaa tutkimuksellista tekstiä kymmenine alaviitteineen ja kirjallisuusluetteloineen. Onneksi pohjat löytyvät aiemmasta Siren-kirjasta (1976).

KUVAT: SIREN ARKKITEHDIT

Otaniemen kappeli.

Sirkus Siren

Kirsi Siren, nelilapsisen perheen esikoinen, kirjoittaa vanhemmistaan ja arkkitehtiperheen elämästä. Elämäniloinen ja riemastuttava teksti vetää mukaansa. Jos arkkitehtuuria pidetään ihmisten elämän kehyksenä, Kirsi Siren kirjoittaa tapahtumista kehyksen sisällä. Tällainen elämäkerrallinen kuvaus on tuttua kirjailijoiden ja säveltäjien kohdalla, mutta tuiki harvinainen arkkitehdeista; mieleen tulee vain **Tuula Revellin** isästään kirjoittamat muistelmät (*Välähdyksiä Viljo Revellin elämästä*, 2010).

Eloisa teksti tuo arkkitehtikuvaan aitoja sävyjä. Heikki oli helsinkiläinen, professori **J. S. Sirénin** perheen ainoa lapsi. Kaija oli kotkalaisperheen kolmesta sisaresta nuorin. Kaijalle koulunkäynti maistui, Heikille ei. Ylioppilas Heikistä kuitenkin tuli. Hän ylpeilikin, että heillä oli päästötodistuksessa samat numerot: Kaijan keskiarvo oli 9,4 ja Heikin 4,9.

Seuraelämä oli vilkasta. Näyttelyissä, teatterissa ja konserteissa käytiin usein. Perhe matkusti yhdessä paljon. Heikki nimitti perhematkoja ”Sirkus Sireniksi”.

Viisas kirjoitus piirtää esiin tapahtumien kautta luonteenpiirteitä ja kuvaa ihmisten vuorovaikutusta. Inhimillisten sävyjen valottamana lukija katselee arkkitehtuuriakin uusin silmin.

Jorma Mukala

Näyttelyt:

”Kaikki ja ei mitään – Arkkitehdit Kaija + Heikki Siren”.

Näyttelykeskus WeeGee 23.10.2020–9.1.2022.

”Ihan japanilaista – niin suomalaista: Kaija + Heikki

Siren”. Arkkitehtuurimuseo 23.10.–5.12.2020.

Kirja:

Juhana Lahti & Frans Autio (toim.): *Kaikki ja ei mitään. Arkkitehdit Kaija + Heikki Siren.*

Arkkitehtuurimuseo 2020.

Paimion parantola on uuden edessä

Paimion parantola -säätiön perustamisasiakirja allekirjoitettiin lokakuun lopussa.

Paimion parantola -säätiön perustajia ovat Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Suomen valtio, Alvar Aalto -säätiö sekä Paimion ja Turun kaupungit. Valtion puolesta perustamisasiakirjan allekirjoittivat tiede- ja kulttuuriministeri **Annika Saarikko** sekä ympäristö- ja ilmastoministeri **Krista Mikkonen**.

Säätiön tarkoituksena on Paimion parantolan arkkitehtuurin, henkisen ja aineellisen pääoman suojeleminen, niihin liittyvien arvojen edistäminen sekä parantolakiinteistön ja irtaimiston säilyttäminen. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä luovuttaa säätiölle parantolan kiinteistöt rakennuksineen ja irtaimistoineen.

Paimion parantolan potilassiipi.

Valtio luovuttaa säätiön peruspääomaksi 500 000 euroa ja sitoutuu rahoittamaan säätiötä enintään 2,5 miljoonalla eurolla seuraavien neljän vuoden aikana. Sekä Alvar Aalto -säätiö että Paimion ja Turun kaupungit luovuttavat säätiön peruspääomaksi 30 000 euroa.

Säätiön hallituksen jäseniksi nimettiin diplomi-insinööri **Olavi Hiekka** (Suomen valtio), elinkeinojohtaja **Mika Ingi** (Paimion kaupunki), kaupunkisuunnittelujohtaja **Timo Hintsanen** (Turun kaupunki), arkkitehti, SAFAn puheenjohtaja **Henna Helander** (Alvar Aalto -säätiö), varatuomari **Heikki Alanen** (Artek) sekä yritysjohtaja **Mirkku Kullberg**.

Myynti uutinen huomattiin maailmalla

Henna Helander käynnisti Paimion parantolan pelastustyön, kun parantola tuli kolme vuotta sitten yleiseen myyntiin.

MAIJA HOLMA / ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ

"Myyntiutuinen sai laajaa julkisuutta niin kansainvälisissä arkkitehtuurijulkaisuissa kuin brittiläisessä *Financial Timesissa*, ranskalaisessa *Le Mondessa* ja useissa amerikkalaisissa julkaisuissa. Julkisuus oli laajaa, kuten 1930-luvun alussakin. Paimion parantola kiinnostaa maailmalla!" säätiön hallitukseen valittu Henna Helander kertoo.

"Monien vaiheiden ja useiden asiaan perehtyneiden henkilöiden voimin Paimion parantola on nyt uuden alun edessä. Meillä uusilla parantolalaisilla on edessämme paljon työtä. Ja jotta Paimion parantolan lempeä voima saisi auttaa vielä monia, tarvitsemme myös taloudellista tukea. Tässä ajassa, jos koska, tarvitsemme kokonaisvaltaista parantolaa."

” Tässä ajassa, jos koska, tarvitsemme kokonaisvaltaista parantolaa. – Henna Helander

Paimio-tuoleja parantolan auditoriossa 1933.

KUVAT: GUSTAF WELIN / ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ

Poikkeuksellinen kokonaistaideteos

Paimioon tuberkuloosisairaalaaksi vuonna 1933 valmistuneesta, **Aino ja Alvar Aallon** suunnittelemasta rakennuksesta tuli funktionalismin merkittävimpiä rakennuksia maailmalla. Yhdessä Viipurin kirjaston kanssa se nosti suunnittelijoina toimineet Aallot kansainväliseen tietoisuuteen. Suomalainen arkkitehtuuri muodostui tämän myötä maailmalla käsitteeksi sekä rakensi yhtä lailla Aaltojen mainetta kuin Suomen kansallista identiteettiä.

Tammikuussa 1929 päättyneen arkkitehtuurikilpailun voiton perusteella rakennettu parantola on poikkeuksellinen kokonaistaideteos, jossa Aaltojen ajattelun keskiössä oli ihminen ja arkkitehtuurin parantava vaikutus. Tuberkuloosiparantola oli erityisen sopiva uusien 1930-luvun funktionaalisten oppien mukaiselle suunnittelulle, rakentamiselle ja muotoilulle.

Parantolarakennuksen pohjamuoto syntyi tavoitteesta ryhmitellä eriluontoiset sairaala- ja hoitohuoneet omiksi kokonaisuuksiksi. Terrassien suunta yhdisti ympäröivän luonnon, puhtaan ilman sekä mäntymetsien parantavan vaikutuksen. Rohkeat betonirakenteet ja kehittynyt talotekniikka olivat arkkitehtuurin ja toiminnallisuuden erottamattomia osia.

Parantolassa hoidettiin tuberkuloosipotilaita 1960-luvulle saakka, minkä jälkeen parantola muutettiin asteittain yleiseksi sairaalaksi. Varsinaiset sairaalatoiminnot loppuivat 2010-luvun puolivälissä. Keväällä 2014 rakennuksessa aloitti toimintansa Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lasten ja nuorten kuntoutussäätiö, joka on vuokrannut osaa rakennuksesta.

Vahva ehdokas maailmanperintölistalle

Alvar Aalto -säätiön toimitusjohtajan **Tommi Lindhin** mukaan hyvän uuden käytön löytäminen parantolalle on ollut Alvar Aalto -säätiön keskeinen tavoite vuodesta 2015, jolloin sairaalatoiminta Paimiossa päättyi.

"Paimion parantola oli merkkipaalu Aallon uralla mutta myös rakennustaiteen historiassa. Se on Suomen vahvin kandidaatti Unescon maailmanperintölistalle (Suomen aieluettelossa vuodesta 2004)", Lindh kertoo.

"Getty-säätiön ja Museoviraston rahoittama säilyttämisen hallintasuunnitelma vuodelta 2016 määrittelee periaatteet suojelukohteen säilymiselle tulevana vuosikymmeninä."

"Alvar Aalto -säätiön tärkeä tehtävä on auttaa uutta Paimion parantola -säätiötä pääsemään tavoitteisiinsa parantolan uusien käyttötapojen vakiinnuttamisessa niin, että rakennus ja irtaimisto säilyttävät todistusvoimansa myös tuleville sukupolville."

Päivi Virtanen

Arkkitehtuuridokumentteja etänä

Tänä vuonna Rotterdamin arkkitehtuurielokuva-festivaalin antia saattoi seurata reaaliaikaisesti kotisohvalta.

Rotterdamin arkkitehtuurielokuvafestivaali AFFR on vuosikymmenen aikana muuttunut lajissaan yhdeksi Euroopan merkittävimmistä. Järjestelyt ovat sikäläkin olleet helppoja, että maanosan eri puolilta on suhteellisen vaikeaa hujauttaa junalla Hollantiin ja saada paikalle monipuolinen yleisö arkkitehteja, asiantuntijoita ja elokuvantekijöitä.

Tämän vuoden teema oli *Guilty Architecture*. Järjestäjät halusivat tarkastella maailmanlaajuisen urbanisaation ekologisia seurauksia sekä etiikkaan ja moraaliin liittyviä haasteita tilaajille, suunnittelijoille ja rakennusliikkeille. Kuinka rakentaa tuottamatta ympäristölle kuormitusta ja haittaa, kuinka olla tukematta eriarvoisuutta ja asuinalueiden eriytymistä? Kuinka suhtautua populistisiin johtajiin, jotka tuputtavat perinteisiä arvoja ja jopa tyylejä väittäen niiden tukevan kansallista identiteettiä? Voiko arkkitehtuuri enää olla viatonta? Voidaan myös lisätä: voiko kaiken laittaa arkkitehtuuriin syyksi?

Pandemian aika toi festivaalille suuria haasteita. Saleissa sai olla vain kourallinen ihmisiä, joten monista elokuvista järjestettiin useampia esityksiä. Kiinnostavimmat elokuvat saattoi katsoa myös liveinä verkossa, keskusteluihin esittelyineen kaikkineen. Se kävi joko ostamalla etukäteen liput tai liittymällä AFFR:n Club Fountainheadiin.

Live-ohjelmia oli siroteltu neljälle päivälle, joten omanlaisensa urakka siitäkin syntyi. Elokuvasalissa muun yleisön seassa istumista ei toki voi korvata mikään – kunnianhimoiset elokuvat ja dokumentit äänimaisemineen pääsevät oikeuksiinsa ainoastaan elokuvateattereissa.

Maailman pisin rakennus

Live-esityksiin kuului erikoinen dokumentti *Miracle on 42nd Street*. Siinä *West Side Story*stäkin tutulle Manhattanin Hell's Kitchenin alueelle saatiin monien kiemuroiden jälkeen toteutettua tornimainen vuokratalo, joka oli tehty erityisesti taiteilijoille ja luovien alojen ihmisille. Vuokra voitiin porrastaa joustavasti ja siten tukea taiteilijoita, joilla olivat välillä työt vähissä. Kiinnostavan talon asukkaina ovat uransa alkuvaiheilla olleet monet tutuiksi nousseet elokuvanäyttelijät ja muut tekijät.

Prora Itämeren rannalla. Still-kuva Inside Prora (2020) -dokumentista.

NOW COLLECTIVE

Colonia Rosa Maltoni Mussolini Italiassa. Still-kuva *Inside Prora* -dokumentista.

Still-kuva *Architecture Must Blaze* (2019) -dokumentista.

Nico Weberin ohjaama hurjaakin hurjempi dokumentti *Inside Prora* kertoo kilometrien pituisesta rakennuskompleksista Saksan pohjoisrannikolla Rügenin saarella. Kertomus Bauhaus-henkisestä, kansallissosialistiseksi lomaparatiisiksi tarkoitettusta rakennusnauhasta on arkkitehtuuridokumenttien uutta aatelia. Prora ei kuitenkaan palvellut aiotussa käytössä, vaan kuvio oli hieman militaristisempi sekä surullisempi. DDR:n aikana varsinaisesta asepalveluksesta kieltäytyneet armeijan rakennusjoukot saivat Prorassa kiusaavaa ja nöyryyttävää kohtelua, ja heidät pantiin myöhemmin toteuttamaan Berliinin muuria.

Mr. Toilet puolestaan kertoo aasialaisesta liikemiehestä, josta tuli "Mr. Toilet" eli henkilö, joka pyrki auttamaan suurkaupunkien ja niiden laitamien sanitaatio-ongelmissa. Yllättävästä aiheesta on tehty mieleenpainuva, huumoria sisältävä ja samalla informatiivinen dokumentti.

Tarvitaan uuden ajan Bauhaus

Nimekkäistä arkkitehteista pitävälle suurta herkkua oli Coop Himmelb(l)au -toimiston kärkihahmosta **Wolf D. Prix**istä tehty elokuva *Architecture Must Blaze*. Dokumentti korostaa itävaltalaisen arkkitehtiryhmän anarkistisuutta ja nousua suunnittelemaan autoteollisuuden merkkirakennuksia, kulttuurikeskuksia ja vaikka mitä.

Live-ohjelman haastatteluosuuden aikana saatiin yhteys Kiinaan, jossa hyväntuulinen ja veijarimainen Prix oli odotellessaan ehtinyt nauttia suuren lasillisen viiniä. Kommentit olivat silti teräviä ja aikaamme ja sen haasteita ymmärtäviä – tarvitsemme todellakin omanlaisensa uuden ajan Bauhausin. Prixin mukaan lisääntyviä ongelmia ei ratkaista muuten kuin synnyttämällä kokonaan uudenlaista ja uusista lähtökohdista kumpuavaa arkkitehtuuria.

Ohjelmistossa oli myös Ark Rexissäkin mukana olleen **Hans**

” Kertomus Bauhaus-henkisestä, kansallissosialistiseksi lomaparatiisiksi tarkoitettusta rakennusnauhasta on arkkitehtuuridokumenttien uutta aatelia.

Christian Postin uusin dokumentti *Where to with History?*. Siinä pohditaan, kuka haluaisi omia lähihistorian sekä Dresdenin historiallisen keskustan rekonstruktion ja mihin tarkoituksiin. Myös BIG:n Kööpenhaminan voimalaitos/pujottelumäestä oli valmistunut oma dokumenttinsa.

Ohjelmiston runollisimpiin elokuviin kuului edesmenneen säveltäjä ja elokuvantekijä **Jóhann Jóhannssonin** ohjaustyö *Last and First Men*, jossa **Tilda Swintonin** kertojaääni johdattaa katsojan sosialistiseen Jugoslaviaan toteutettujen betonisten monumenttien taikapiiriin. Elokuva pohjautuu **Olaf Stapledonin** 1930-luvun scifiklassikkoon.

Neljän päivän elokuvaaurakka, etäältäkin suoritettuna, oli antoisa. Silti siitä jäi suuri kaipaus oikeisiin elokuvasaleihin ja ennen kaikkea henkilökohtaiseen kosketukseen sekä tekijöiden että aktiivisen yleisön kanssa.

Tarja Nurmi

Lisätietoa: affr.nl.

Koulurakennukset rakentavat identiteettiä

Kannattaako kouluja korjata? -webinaarissa pohdittiin koulurakennusten säilyttämisen mahdollisuuksia. Koulurakennukset edustavat paitsi mielenkiintoista arkkitehtuuria myös rakennusperintöä, johon kaikilla on kosketuspintaa.

Rakennusperintö-SAFAn järjestämässä tapahtumassa kuultiin puheenvuorot yliarkkitehti **Sirkkaliisa Jetso**-selta Museovirastosta, arkkitehti **Mikko Lindqvistiltä** Helsingin kaupungin museosta, rakennustutkija **Liisa Nummelinilta** Satakunnan Museosta sekä arkkitehti **Martino De Rossilta**.

Ajankohtainen webinaari kokosi parhaimmillaan lähes 90 kuulijaa. Arkkitehtien lisäksi langoilla oli laaja joukko muita rakennusperinnön ja koulujen parissa toimivia asiantuntijoita. Webinaari liittyi Euroopan kulttuuriperintöpäiviin, jotka järjestettiin tänä syksynä teemalla *Kasvun paikat*.

Puheenvuoroissa nousi esiin koulukysymyksen monimutkaisuus: siihen liittyvät kouluverkkotarkastelut, kasvavat kouluyksiköt ja taantuvien seutujen lakkautettavat koulut. Säilyttämisen mahdollisuuksia kaventavat aiemmin kehnosti toteutetut korjaukset, ylläpidon puute, sisäilmaongelmat sekä uudistuvista opetussuunnitelmista nousevat tavoitteet opetustiloille.

Suomalaiset koulut edustavat hyvää arkkitehtuuria, niitä ovat suunnitelleet taitavat arkkitehdit, ja usein niitä on rakennettu myös arkkitehtuurikilpailujen perusteella. Kouluarkkitehtuuri heijastelee mielenkiintoisella tavalla yhteiskunnan ja koululaitoksen kehittymistä. Sirkkaliisa Jetso sen puheenvuoro toi esiin työtä, jota Museovirastossa on tehty viimeisten kymmenen vuoden ajan *Rakennettu hyvinvointi* -teeman alla. Siinä hyvinvointi-Suomen rakennusperintöä tarkastellaan suhteessa eri tarpeisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin.

Koulurakennusten purkaminen jatkuu

Puheenvuoroissa kävi ilmi, ettei arkkitehtoninen tai kulttuurihistoriallinen merkittävyys tai uraauurtava oppimistilojen suunnittelu takaa kohteen säilymistä. Koulurakennusten purkamisen ja säilyttämisen kysymykset koskettavat yhtä lailla kasvavia kaupunkiseutuja kuin taantuvia alueita.

Samalla kun maaseudulla kouluja tyhjenee vähenevien oppilasmäärien takia, kouluverkkotarkastelut aiheuttavat painetta tiivistyville kaupunkiseuduille. Oppilasmäärien kasvaminen haastaa olemassa olevat koulurakennukset. Tämä edellyttää muutoskestävyyden arviointia: miten kasvavat oppilasmäärät mahdutetaan olemassa oleviin rakennuksiin, ja kestävätkö rakennukset laajennuksia?

Koulukäytössä säilyvien koulurakennusten lisäksi Liisa Nummelin nosti esiin uutta käyttötarkoitusta etsivät rakennukset.

”

Uusien oppimisympäristöjen painottaminen rasittaa vanhojen koulujen säilyttämisen mahdollisuuksia.

Kokemäen Peipohjan koulu vuodelta 1952 edustaa tyyppillistä jälleenrakennuskauden koulurakentamista. Koulutoiminta lakkautettiin vuonna 2016, ja kunta on hakenut koululle purkulupaa. Rakennus jätettiin suojelematta asemakaavassa.

set. Tyypillinen esimerkki on 1950–1960-luvuilla rakennettu kookas kivikoulu. Kunnissa niiden purkamista saatetaan perustella tavanomaisuudella, eikä tyypillisyyttä nähdä arvona. Uhanalaisia ovat myös nuoremmat 1970–1990-luvuilla rakennetut koulut, joihin inventoinnit ja selvitykset eivät vielä ulotu.

Hieman yllättäen koulurakennuksia ei uhkaa ainoastaan ylläpidon puute ja ongelmalliset korjaukset. Mikko Lindqvist toi esiin havainnon Helsingistä: hänen mukaansa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden koulujen suojelu voi olla vaikeaa myös siellä, missä oppimisympäristöihin halutaan eniten panostaa. Uusien oppimisympäristöjen painottaminen rasittaa vanhojen koulujen säilyttämisen mahdollisuuksia.

Tärkeitä merkkirakennuksia

Kaikissa puheenvuoroissa tunnistettiin koulurakennusten merkitys identiteetin luojina. Koulut ovat paikallisia merkkirakennuksia sekä harrastus-, kokoontumis- ja liikuntapaikkoja myös muille kuin koululaisille. Samalla koulurakennukset ovat kansallisen identiteetin rakennuspalikoita: tasa-arvoinen ja laadukas koulujärjestelmä on kansainvälisestikin tunnettu menestystarinamme.

Koulurakennusten säilyttäminen katsottiin tärkeäksi. Mikko Lindqvist toivoi, että helsinkiläisten koulujen säilyttämistä tarkasteltaessa huomioitaisiin historiallinen edustavuus, eli eri vuosikymmeniltä säilytettäisiin ainakin parhaat esimerkit. Lisäksi pitäisi huomioida alueellinen kattavuus, jotta eri alueet ja kaupunginosat voisivat rakentaa identiteettiään paikallisten merkkirakennusten varaan.

Olaf Küttnerin suunnittelema Herralahden koulu Porissa oli Suomen ensimmäinen solukoulu. Se valmistui vuonna 1975 ja purettiin vuonna 2018.

KUVAT: LIISA NUMMELIN

Nakkilan Viikkalan koulu vuonna 2020. Kunta myi rakennuksen purkuaikeiden jälkeen, ja se on nyt korjattu asunnoiksi ja kokoontumistiloiksi.

Tilaisuuden lopuksi Martino De Rossi esitteli **Kasper Järnefeltin** suunnitteleman Hankopuiston koulun sisäilmakorjauksen, jossa hyödynnettiin savirakentamista. Puheenvuoro muistutti, että korjaamisen ja säilyttämisen ratkaisuja voi löytyä myös hieman epätyypillisemmistä suunnista, kunhan tavoitteet ja osaaminen kohtaavat. Museoviraston koulurakennus.fi-sivusto on avannut keskustelun hyvistä korjaamisen tavoista, mutta hyvät korjaustavat, niin koulujen kuin muidenkin rakennustyyppien kohdalla, vaativat lisää näkyvyyttä.

Iida Kalakoski

Aikamatka lähioostarille

Lähioostareiden menneisyyttä ja Kontulan ostoskeskuksen tulevaisuutta pohdittiin Helsinki Design Weeklyn *Lähioostarit*-jaksossa.

”Ostarit sijoitettiin joukkoliikenteen äärelle ja kulkureittien varrelle, sillä lähioideologiaan kuului ”lastenvaunuetäisyys”.

Asiakkaita Kontulan ostoskeskuksen Länsikäytävällä 1970.

Anni Korkmanin ja Ida Kukkapuron toimittamassa Helsinki Design Weekly -podcastissa käsitellään Helsinkiä designlasien läpi. Ostareista keskustelemassa olivat arkkitehti **Paul Thynell** Arkkitehtitoimisto Opukselta sekä kulttuuriympäristöpäällikkö **Sari Saresto** Helsingin kaupunginmuseosta.

Ostoskeskusten rakentamisen kultakausi oli 1960-luvulla. Nyt monet ostareista ovat purku-uhan alla. Kun Sari Saresto kiersi inventoimassa Helsingin ostareita 2000-luvun alussa, ostoskeskuksen määritelmän täyttäviä ostareita löytyi noin parikymmentä.

”Jos vastaava rakennushistoriallinen selvitys toteutettaisiin nykypäivänä, ostareiden sosiaalishistoriallinen arvo saatataisi korostua eri tavalla”, Saresto pohti lähetyskessä. Kiinnostava, kerroksellinen kaupunki on säilyttämisen arvoinen.

Olemassa oleva rakennuskanta toimii myös tärkeänä kosketuspintana uuden suunnittelulle. ”Kontulan ostarin ympäristön kehittämisen kohdalla yhtenä suunnittelun lähtökohdaksi oli autenttisen ostarimiljöön säilyttäminen”, kertoi Paul Thynell.

Arkkitehtitoimisto Opus voitti Kontulan ostoskeskuksen ympäristön kehittämiseksi järjestetyn kutsukilpailun yhdessä Nomaji maisema-arkkitehtien ja Ramboll Finlandin kanssa ehdotuksellaan *Vaellus*. Thynell kertoi, kuinka ehdotuksessa tunnistettiin alueen potentiaali avoimena kaupunkitilana, jonne kaikki ovat tervetulleita elämäntilanteesta riippumatta.

Ostari on lähion sydän

Ostoskeskukset olivat lähioiden rakentamisen ilmiö. Ne sijoitettiin joukkoliikenteen äärelle ja kulkureittien varrelle, sillä lähioideologiaan kuului ”lastenvaunuetäisyys”. Ostareita ei tarkoitettu yksinomaan autoille asiakkaille, vaikka parkki-alueitakin rakennettiin.

”Eräessä vanhassa postikortissa esimerkiksi näkyy, kuinka Puhoksen ostoskeskuksen isolle parkkikentälle on maalattu autoja, jotta se näyttäisi modernilta liikepaikalta, jonne porhalletaan uudella kalliilla autolla”, Saresto kertoi.

Ostareiden rakentaminen loppui 1980-luvulla, kun suuret kauppakeskukset yleistivät ja niiden tarjoama laaja kirjo kansainvälisiä merkiliikkeitä alkoi houkutella asiakkaita. ”Toisaalta myös Kontulan ostari tarjosi aikanaan erittäin monipuolisesti palveluita, sillä kyseessä oli hyvin iso lähio”, Saresto muistutti.

Nyt alueelle yritetään tuoda lisää vakituksia asiakkaita, kun ostoskeskuksen ympäristöä elävöitetään. ”Suunnittelussa kultaisten keskien löytäminen on tärkeää monimuotoisuuden säilyttämiseksi”, Thynell pohti.

Anni Varis

Osaako arkkitehti myydä arvoa?

Lokakuun 3A Talks -etä tapahtuman aiheena oli arkkitehtuurin tuottama arvo, jota ei aina arvosteta.

Professori, arkkitehti ja Norjan kansallisen taideakatemi-an designin laitoksen johtaja **Toni Kauppila** avasi keskustelun puhumalla arvon käsitteestä. Mikä on hyvän arkkitehtuurin arvo rakentamisen ja suunnittelun ekosysteemissä?

Arkkitehtuuri tuottaa paitsi taloudellista arvoa rakennuttajalle myös sosiaalista ja kulttuurista arvoa käyttäjille ja ympäristölle. Hyvän esimerkkinä tästä voi pitää tuoretta Arkkitehtuurin Finlandia -voittajaa Olympiastadionia, joka on kyennyt luomaan kansallisidentiteettiimme saakka ulottuvaa arvoa ja merkitystä.

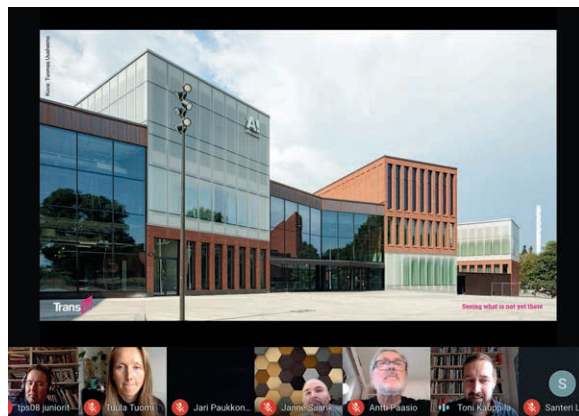
Yrittäjä, konsultti **Jussi Paasio** mukaan on tärkeää kirkastaa, mitä arvoa tuotetaan ja mitä arvoa tarvitaan. Arkkitehdit voivat parhaimmillaan tuottaa työssään hyvinvointia. Arkkitehdit ovat taitavia käyttäjälähtöisessä suunnittelussa, mutta osataanko toimialalla myös viestiä arkkitehtuurin arvosta?

Keskustelussa pohdittiin arvoa myös arkkitehdin valintatilanteessa, ostajan näkökulmasta. Tilanteessa korostuvat sekä rationaalisuus että emotionaalisuus: ostaja ostaa epävarmuuden vallitessa, koska projektia vasta suunnitellaan, jolloin myös intuitio ohjaa päätöksentekoa. Tällöin arkkitehdin pitää kyetä tarjoamaan asiakkaalle työkaluja päätöksenteon tueksi.

Murrosten äärellä

Yrittäjyyden emeritusprofessori **Antti Paasio** tunnistaa arkkitehtuurin alalla saman muutoksen, joka on jo tapahtunut median alalla: perinteiset toimijat jäävät arvoketjussa jälkeen. Esimerkiksi laman aikana pienet yritykset, jotka osasivat asemoida itsensä uuteen ekosysteemiin, pärjäsivät loistavasti. Nyt näyttää käyvän samalla tavalla. Perinteisten toimijoiden täytyy löytää keinoja pysyäksään mukana kehityksessä.

Työnkuvat muuttuvat, ja suuria muutoksia tapahtuu sekä ympäristössä että taloudessa. Toni Kauppilan mukaan toimintakulttuurin muuttuessa arvokysymykset nousevat yhä tärkeämmiksi. SAFA, Archinfo ja ATL tekevät arkkitehtuurin arvoa näkyväksi julkisessa keskustelussa, mutta myös yksittäisillä

Arkkitehtuurin arvosta keskusteltiin etäyhteydellä 13.10.

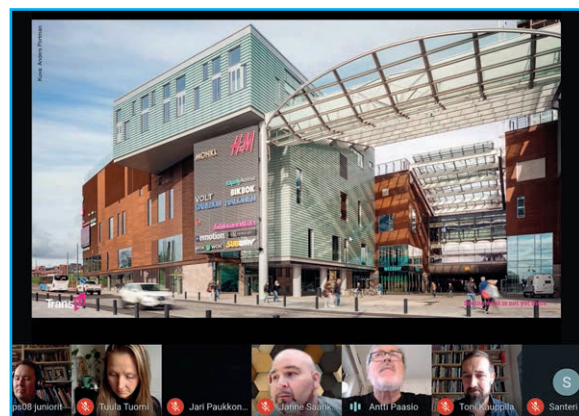
” Arkkitehdit voivat parhaimmillaan tuottaa työssään hyvinvointia.

arkkitekheilla ja arkkitehtitoimistoilla on mahdollisuus viestiä arkkitehtuurin merkityksestä.

Mielenkiintoisen aiheen käsittely jatkuu ATL:n järjestämässä *Arvon myynti arkkitehtuurissa* -koulutussarjassa marras-joulukuussa. Vuorovaikutteisessa koulutussarjassa pohditaan esimerkiksi, mitä kaikkea liiketoiminta tarkoittaa arkkitehtuurin ja muotoilun saralla.

3A Talks on Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen liitto ATL:n ja Archinfon järjestämä avoin keskustelutilaisuus, joka pidetään joka kuukauden toisena tiistaina. Valitsevan tilanteen vuoksi tilaisuudet järjestetään verkossa. Tervetuloa mukaan keskustelemaan ajankohtaisista aiheista!

Anni Varis

Digipolkuja Alvar Aallon maisemiin

Alvar Aallon jalostettu maisema -seminaari toteutettiin lokakuussa hybriditapahtumana Jyväskylästä ja Helsingistä. Luontoteema jatkuu vuonna 2021 Alvar Aalto -akatemian tapahtumissa.

Alvar Aalto -akatemian tuottama *Alvar Aallon jalostettu maisema* -seminaari oli tärkeä loppukiteytys samannimiselle näyttelykokonaisuudelle. Arkkitehtuurimuseon ja Alvar Aalto -säätiön yhteistuotantona toteutettu näyttely oli esillä Arkkitehtuurimuseossa Helsingissä ja Alvar Aalto -museossa Jyväskylässä.

Näyttelyn idea oli alkuaan maisema-arkkitehtuurin emeritusprofessori **Tom Simonsin**. Näyttelyn kuraattorina toimi taidehistorioitsija **Teija Isohauta**. Konseptiin sisältyi runsaasti erilaista verkko- ja opetusmateriaalia.

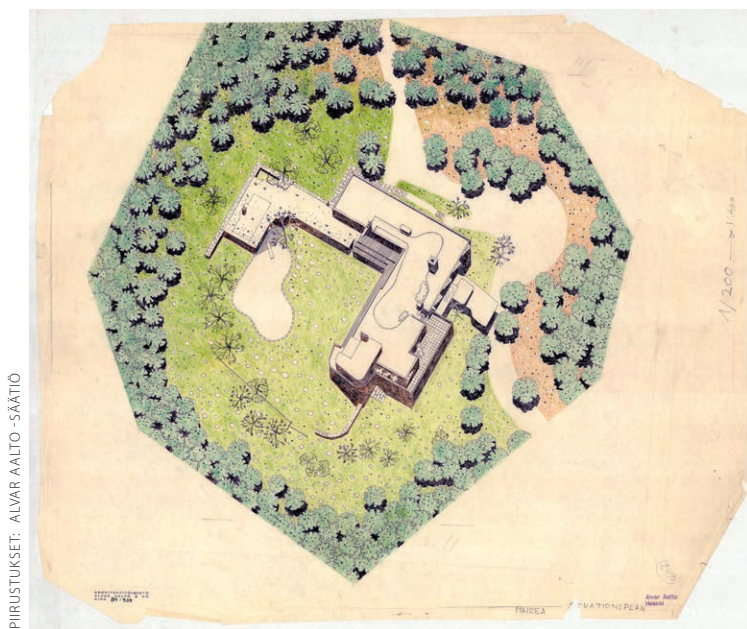
Seminaarin ytimessä oli **Alvar Aallon** arkkitehtuuri maiseman ja luonnon näkökulmasta. Puheenvuorot esitettiin Jyväskylästä ja Helsingistä videoyhteyksin. Alvar Aalto -säätiön toi-

mitusjohtaja **Tommi Lindh** ja Jyväskylän kaupungin museotoimenjohtaja **Heli-Maija Voutilainen** vastasivat avausnoista. Moderaattorina toimi amanuenssi **Timo Riekko** Alvar Aalto -säätiöstä.

Näkymiä Aallon maisemiin

Näyttelykuraattori **Teija Isohauta** avasi esityksessään näyttelyn teemoja ja osa-alueita, kuten aluesuunnittelun tärkeää merkitystä, esimerkkeinään muun muassa Paimion parantola ja Villa Mairea. "Aalto suunnitteli rakennukset sisältä ulospäin. Hän toi ulkomaiseman sisälle, mutta loi myös rakennukselle oman sisäisen maiseman", Isohauta kertoi.

Arkkitehti **Mona Schalinin** esitys valotti **Aino Aallon** (o.s. Marsio) työroolia maiseman suunnittelijana. Kiehtovaa, jos löydetään lisää luonnoksia tai toteutuneita huvimajoja, pergoloita ja muita, joita Aino Marsio suunnitteli arkkitehti **Bengt Schalinin** toimistolle 1920-luvun alussa. Aino valokuvat Italiasta vuodelta 1921 ja muilta matkoilta olivat pariskunnalle tärkeitä inspiraation lähteitä, unohtamatta Alvarin taidokkaita matkaluonnoksia.

” Aalto suunnitteli rakennukset sisältä ulospäin. Hän toi ulkomaiseman sisälle, mutta loi myös rakennukselle oman sisäisen maiseman.
– Teija Isohauta

Villa Mairea 1938–1939, asemapiirustus.

Aallon Riihitien kotitalon ikkunoista avautuu yhä köynnös-
ten kehystämiä näkymiä puutarhaan, jonne on sijoitettu jopa
pieniä muistumia Toscanan kukkuloista. Emeritusprofessori
Tom Simons kertoi laajemmin innostavia esimerkkejä Aallon
kansainvälisistä yhteyksistä ja vaikutteista. Ehkäpä nyt ajankoh-
taisen Paimion piha-alueen serpentiinimuotojen esikuvana oli
Le Corbusierin kirjan valokuva San Franciscon kadusta?

Ennen loppukeskustelua kuultiin professori **Vilhelm
Helanderin** puheenvuoro Välimeren maiseman ja kulttuurin
merkityksestä Aallon arkkitehtuurissa. Antiikin Kreikan, Italian
renessanssin ja Välimeren henki väreili vahvasti Helanderin
esityksessä, kun hän kertoi muun muassa arkkitehtuuriope-
tuksesta Aallon nuoruudessa.

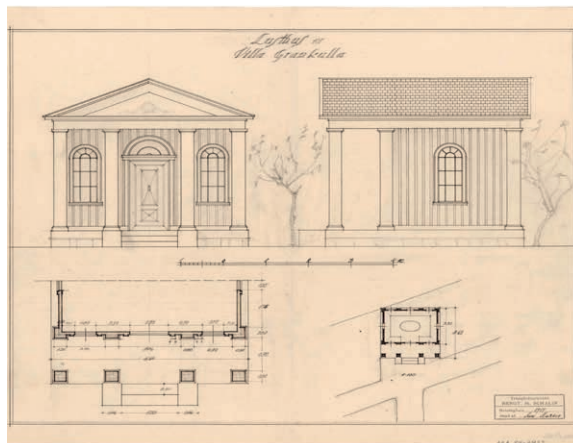
Uusia oivalluksia

Mitä uusia oivalluksia näyttelyprosessi on antanut tutkijoille?

”Aiemmin ei ole tiedostettu, miten hyvät eväät Alvar Aalto
sai uralleen lapsuudessa. Isoisä, joka oli metsänhoitaja, vei
häntä luontoretkeille. Maanmittari-isä opetti maaston topogra-
fiset piirteet ja käyttämään työkaluja”, kertoi kuraattori Teija
Isohauta.

”Projektikohtaisen maisema-arkkitehtuurin sijaan Aalto
toteutti laajempaa aluesuunnittelua. Hän otti alueen haltuun,
antoi luonnon priorisoida ja muodosti kokonaisuuksia yksityis-
kohdista. Näin syntyy joustavaa ja ekologista kaupunkisuun-
nittelua, joka mahdollistaa liikkuvuuden”, kiteytti Isohauta.

Ohjelmapäällikkö **Nina Heikkonen** Alvar Aalto -säätöstä
kertoi, että *Jalostettu maisema* -seminaari on saanut paljon
positiivista palautetta.

*Villa Grankulla 1919, asemapiirustus, kaksi julkisivua ja kuistin
pohja.*

”Verkkototeutuksista on poikkeusaikana tullut uusi nor-
maali. Tulevat seminaarit ja koulutustapahtumat toteutamme
joko live- ja etäosallistumisen mahdollistavina hybriditapahtu-
mina tai kokonaan virtuaalitapahtumina.”

Aila Svensberg

*Seminaariesitysten tallenteet sekä Teija Isohaudan
näyttelyopastukset ovat katsottavissa Alvar Aalto -säätien
verkkosivuilla alvaraalto.fi/jalostettu-maisema.*

Ehdota TunnustusPAANU 2020 -palkinnon saajaa

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA myöntää vuosit-
tain tunnustuspalkinnon, jonka tarkoituksena
on nostaa esiin hyviä esimerkkejä kestävä
kehityksen toteuttamisesta rakennusalaalla sekä lisätä
keskustelua ekologisen rakentamisen tilasta.

Tunnustus myönnetään yritykselle, yhteisölle tai
yksityiselle henkilölle, joka toiminnallaan on edistänyt
kestävän kehityksen toteutumista rakennetussa ympä-
ristössä ja on siten tarjonnut esimerkin kaikille raken-
nusalan toimijoille.

Ehdotuksia tunnustuksen saajaksi voivat tehdä kaik-
ki SAFAn jäsenet. Tunnustuksen saajan valitsee ehdo-
tusten joukosta raati, jonka muodostavat kestävä
kehityksen alaoston EKO-SAFAn johtokunta sekä SAFAn
hallituksen edustaja.

Ehdotuksesi voit lähettää sähköpostitse osoitte-
eseen eko-safa@safa.fi **7.12.2020** mennessä.

Lokakuun lopulla julkisuuteen nousi Paimion parantolan pelastamiseksi perustettu uusi säätiö ja Helsingin asuntopolitiikan tulevaisuus. SAFAn puheenjohtajanakin toiminutta Matti Rautiolaa haastateltiin merkkipäivänä.

HELSINGIN SANOMAT 29.10.2020

Helsinki pohtii asuntopolitiikan tulevia linjauksia

99 Ennusteen mukaan Helsinkiin valmistuu vuosina 2020–2030 yhteensä 76 300 asuntoa. Suomen Arkkitehtiliitto toivoi lausuntokierroksella ohjelmaan mainintaa myös asuntojen toiminnallisesta laadusta, kuten muunneltavuudesta ja kestävydestä taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. – Ohjelmaluonnosta saivat ennen kaupunginhallituksen pöydälle päättämistä kommentoida myös tavalliset kaupunkilaiset. Mielpiteissä korostui huoli viheralueiden säilyttämisestä rakennettaessa tiivistyvää kaupunkia. – Lisäksi uusien asuinkerrostalojen arkkitehtuuriin toivottiin moninaisuutta. Huoneistotyyppiohjausta kritisoitiin jonkin verran, ja Helsingissä todettiin olevan suurin kysyntä pienasunnoille.”

HELSINGIN SANOMAT 27.10.2020

Arkkitehti **Henna Helanderin** unelma etenee: Alvar ja Aino Aallon läpimurtotyön Paimion parantolan pelastamiseksi on perustettu säätiö, jossa valtio on mukana miljoonilla

99 Paimion parantolan pelastustyön polkaisi käyntiin pari vuotta sitten Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn puheenjohtaja Henna Helander. Hän toimii Alvar Aalto -säätiön edustajana perustettavan säätiön hallituksessa. – Helanderin mukaan yksi mahdollisuus on esimerkiksi toiminta koulutuskeskuksena. Hyvin se voisi sopia myös vaikkapa retiriittiin. ‘Parantolan syrjäinen sijainti on haaste, mutta se voi olla myös vahvuus. Siellä näkee tähtitaivaan eikä ole liikenteen menoa. Se on sellainen rauhan ja paranemisen paikka, jota tässä ajassa tarvitaan.”

YLE 27.10.2020

Alvar Aallon suunnitteleman Paimion parantolan tulevaisuus kirkastuu – funkkishelmen kehittämiseksi perustettiin säätiö

99 Perustamisasiakirjan allekirjoituksessa puhuneen hallituksen jäsen **Olavi Hiekan** mukaan uuden säätiön ensimmäisten tehtävien joukossa on kiinteistökokonaisuuden perusteellinen kuntotutkimus ja pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelma. ‘Kiinteistöä on hoidettu hyvin, mutta ikä alkaa jo painaa sitä.’ – Paimion parantolaa on yritetty saada Unescon maailmanperintökohteeksi. Asiasta kysyttiin myös tiistaisessa säätiön perustamisasiakirjan allekirjoitustilaisuudessa. Alvar Aalto -säätiön toimitusjohtaja **Tommi Lindhin** mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut museovirastolle ja Alvar Aalto -säätiölle tehtäväksi päivittää Suomen luettelo vuoden loppuun mennessä. Listassa on tarkoitus esittää useampia Aallon kohteita. ‘Paimion parantola on siinä mukana’, Lindh toteaa.”

HELSINGIN SANOMAT 31.10.2020

Hieno kaupunkinäköymä on saanut arkkitehti **Matti Rautiolan** asumaan 20 vuotta kodissa, jossa moni asia on päinvastoin kuin hän asuntosuunnittelun professorina opetti

99 Matti Rautiolan pikkuveljensä **Escon** ja opiskelukaverinsa **Hannu Kiiskilän** kanssa vuonna 1976 perustama Arrak Arkkitehdit syntyi Napa-piirin majan kutsukilpailuvoiton seurauksena. Rautiolan aika on kuitenkin vuosikymmeniä kulunut enimmäkseen opetus- ja johtotehtävissä Tampereen teknillisessä yliopistossa ja Taideteollisessa korkeakoulussa sekä viimeksi Rakennustietosäätiössä, jonka yliasiemiehen tehtävistä hän jäi eläkkeelle toissa vuonna. Hän oli myös Suomen Arkkitehtiliiton puheenjohtaja vuosina 1999–2001. ‘Nyt tuntuu, että pääsen vihdoin tekemään sitä, mitä olen nuoresta halunnut: istumaan suunnittelupöydän ääressä. Ei tarvitse enää puhua tai kirjoittaa. Olen palannut arkkitehdin ammatin’, hän iloitsee.”

Asuminen ja sen kehittämismvaihtoehdot

99

Ahtaan asumisen sosiaalisia haittoja voidaan lievittää, jos halutaan, kiinnittämällä huomiota asunnon ulkopuolella oleviin tekijöihin.

Lapset keinumassa kerrostalon pihalla Tapiolassa 1970-luvulla. Kuva: Eeva Rista / Helsingin kaupunginmuseo

Arkkitehtiutisissa 18/1967 julkaisiin arkkitehti Kristian Gullichsenin Mitä opimme Tapiolasta -seminaarin alustus, jossa pohdittiin kaupunkiasumisen problematiikkaa.

Vastakohtana usein esitetyille tiedoille globaalisesta nälänhädästä ja luonnonvarojen ehtymisestä ovat amerikkalaisen Hudson Institutun optimistiset ennusteet maailmanlaajuisesta huimaavasta taloudellisesta kehityksestä, jonka tuloksena vaikeimmat ongelmat tulevat aineellisten probleemien sijasta olemaan moraalisia: ihmisen elämän tarkoituksen etsimistä.

Tämä tulisi merkitsemään urbanisoituvan yhteiskunnan fyysisten puitteiden suunnittelijoille ongelmakentän painopisteen siirtymistä teknisistä ja taloudellisista kysymyksistä sosiologiaan ja psykologisiin kysymyksiin. [– –]

Viime vuosina herännyt uudelleenarviointi on todennut biologiset tekijät riittämättömiksi suunnittelun kriteereiksi. Kaupunkiasumisen problematiikan on havaittu olevan paljon monimutkaisempaa, kuin mitä aikaisemmin osattiin aavistaa. Fyysisen terveyden turvaamisen rinnalle on noussut vaikeampana ja monisäikeisempänä ongelmana mielenterveydelle otollisten olosuhteiden luominen.

Vaatus avoimen yhteiskunnan jäsenilleen tarjoamasta valintavapaudesta eri asumismvaihtoehtojen välillä edellyttää sosiaali- ja asuntopoliittisesti tarkoituksenmukaisten toimenpiteiden lisäksi, että asunto- ja miljöötyypivalikoima on riittävän monipuolinen. Miljöövalikoiman lisäämiseksi tulisi Tapiolan edustaman yleiseksi muodostuneen miljöötyypin vastapainoksi kehittää lähivuosina määrätietoisesti poikkeavilla ominaisuuksilla

varustettuja asuinympäristöjä. Asuntotyyppien monipuolinen jakautuma kunkin miljöötyypin puitteissa olisi samalla pyrittävä toteuttamaan. Tämä on Tapiolassa toteutettu periaate, jolla on yleispätevä merkitys.

Tärkeää joustavan valintatilanteen aikaansaamiseksi olisi siirtyminen asuntoliikkuvuutta vaikeuttavasta omistusasuntojärjestelmästä vuokra-asumiseen. Omistusasumista on asuntopoliitikassamme suosittu ja mm. Asuntosäätiön taholta puolustettu. Yhtenä syynä on ilmeisesti ollut tarve mobilisoida asunnontarvitsijoiden säästö pääomat asuntotuotannon rahoitukseksi. Toisaalta on katsottu, että asunnon omistaminen on Suomen kansanluonteelle terveellisempi asunnon hallintamuoto kuin vuokraaminen, mikä muissa Pohjoismaissa on sääntönä. Vuokra-asuminen helpottaa asuntoliikkuvuutta, mikä jo viihtyisyyden kannalta on eduksi perheen kokoonpanon, tarpeiden ja kulutustason muuttuessa. Lisäksi asuntokanta tulee tehokkaammin käytetyksi. Vuokra-asumisen piiriin pitäisi kuulua myös pientaloasuntoja, jolloin kömpelö termi ”omakotitalo” olisi tarpeeton. Myös kerrostalo- ja pientaloasumisen jyrkästä vastakohta-asetelmasta on aika luopua. [– –]

Ahtaan asumisen sosiaalisia haittoja voidaan lievittää, jos halutaan, kiinnittämällä huomiota asunnon ulkopuolella oleviin tekijöihin. Tämä edellyttää kysymyksessä olevan väestökategorian viihtymistä selvittäviä tutkimuksia sekä tulosten soveltamista käytäntöön. [– –]

Tapiolassa toteutettiin rohkeudella ja taitavalla johdolla aikanaan mahdolltomina pidettyjä asuntopoliittisia tavoitteita. Tämä on mielestäni Tapiolan tärkein opetus: Määrätietoisuudella ja hyvällä organisaatiolla voidaan saavuttaa tuloksia, jotka saattavat näyttää mahdolltomilta.

KAARIN TAIPALE

TKT, kaupunkitutkija

Rakennetaanko puusta?

” Kolmannes päästöistä syntyy rakennussektorilla”, todetaan ympäristöministeriön *Julkisen puurakentamisen tavoitteet* -julkaisussa. Kyllä, mutta se ei tarkoita, että päästöt syntyisivät rakennustyömaalla. Suurin osa niistä syntyy rakennuksen käyttöiän aikana, kun lämmitetään, jäähdytetään ja käytetään sähköä muihin tarkoituksiin.

Itse asiassa päästöt syntyvät siellä, missä lämmitys- ja sähköenergia tuotetaan. Rakennuksen suunnittelulla taas voidaan vaikuttaa siihen, paljonko tilojen käyttö kuluttaa energiaa ja onko käyttäjien helppo säästää energiaa. Kaavoitus määrittää, paljonko ruokitaan toista energiasyöppöä: liikennettä.

Puurakentamista on jo parinkymmenen vuoden ajan tarjottu rakennusalan hyvikseksi. Lobbauks näyttää nyt onnistuneen entistäkin paremmin. Kuten *Tekniikka&Talous* -lehti (29.10.2020) otsikoi, ”Julkiselle puurakentamiselle hurjat kasvutavoitteet – 46 prosenttia uusista kerrostaloista puusta 2025”. Vuonna 2019 tuo osuus oli 3 prosenttia. ”Kansallisena tavoitteena on, että puurakentamisen markkinaosuus kaikesta julkisesta uudisrakentamisesta nousee 31 prosenttiin vuonna 2022 ja 45 prosenttiin vuonna 2025.”

Jopa kaupunkien asemakaavoissa yleistyy vaatimus puurakentamisesta.

Kokeillaanpa ajatusleikkiä, jossa sana *puu* korvataan vuorotellen eri rakennusmateriaaleilla: ”Kansallisena tavoitteena on, että tiilirakentamisen tai betonirakentamisen tai teräsrakentamisen tai elementtirakentamisen tai paikallarakentamisen tai rapattujen talojen tai... markkinaosuus nousee lähes puoleen viidessä vuodessa.” Eiköhän mistä hyvänsä näistä nousisi melkoinen myrsky!

No mutta kun puurakennus on hiilinielu, kuuluu tyrmistynyt vastaväite. Ei muuten ole. Ennen kuin lyhinkään laudanpätäkä on rakennustyömaalla, puu on kaadettu ja kuljetettu pois metsästä, kuivatettu, sahattu, kuljetettu ja pätkitty uudeleen moneen kertaan, hiottu ja pintakäsitelty – energiaa on kulutettu melkoisesti ja lastuja on lentänyt. Rakennuksessa

Unescon maailmanperintökohde Bagh-e Fin -puutarha, Kashan, Iran.

” Puu vetoaa tunteisiin.

puusta on jäljellä enintään pieni hiilivarasto, joka ei niele enää ainuttakaan hiilidioksidigrammaa. Vain kasvava puu on hiilinielu. Niiden istuttamisesta pitäisi kaavoissa määrätä, jos ja kun ilmastonmuutos huolestuttaa, ei puutavaran käytöstä.

Puurakentamiselle luodaan kotimaisuuden mielikuvaa, mutta todellisuudessa pintamateriaaleja ja puuelementtejä tuodaan nyt ulkomailta. Muistutetaan aivan oikein, ettei puuta pidä polttaa lämmöksi eikä keittää selluksi, ja juuri siksi kehitetäänkin korkeamman jalostusasteen biotuotteita kuin kakkosneloet.

Ei vaadita kummoista mielikuvitusta ymmärtämään, mistä suunnista paineet puurakentamisen suosimiseen tulevat ja kenen intressissä on luoda mielikuvia puurakentamisesta ”ekologisena” ratkaisuna.

Mutta me tiedämme, että kestävä rakentaminen – ja ekologisuus yhtenä sen osatekijöistä – vaatii paljon enemmän kuin vain yhden materiaalivalinnan. Kyllä me tiedämme, että eri rakennusaineilla on omat hyvät ja huonot ominaisuutensa ja jokaiselle on oma paikkansa, myös puulle. Tiedämme senkin, että rakennetussa ympäristössä kannattaa yleensä sovitautua olemassa olevaan rakennuskantaan, hakea vuoropuhelua sen kanssa eikä huutaa omaa erinomaisuuttaan.

Miksi kuitenkin lähdemme aina uudestaan auervarojen matkaan? Puu vetoaa tunteisiin. Olemme vasta äskettäin alkaneet toipua asbestikeuhkoista, höyrysulkujen aiheuttamista vaurioista ja elementtirakentamisen lastentaudeista. Mitä satoa puurakentamisen huumasta vuosikymmenten kuluttua korjataan, sitä emme vielä tiedä.

Pietilä-palkinto Lars-Erik Mattilalle

Rakennustietosäätiön hallitus myönsi vuoden 2020 Pietilä-palkinnon arkkitehti ja puuseppä Lars-Erik Mattilalle.

Pietilä-palkinto myönnetään nuorelle arkkitehdille tunnustuksena merkittävästä työstä arkkitehtuurin uudistamiseksi. **Lars-Erik Mattila** (s. 1982) on ansiokkaasti puhunut kestävämmän rakentamisen puolesta sekä arkkitehtien mahdollisuuksista vaikuttaa käytettäviin rakenteisiin ja rakennustapaan.

Valmistuttuaan arkkitehdiksi Aalto-yliopistosta vuonna 2014 Mattila on toiminut Suoja ry:ssä. Yhdistyksen tarkoituksena on ratkaista rakennusten ja rakennetun ympäristön ongelmia sekä uudistaa rakennustekniikkaa ja -taidetta. Mattila on kirjoituksillaan, puheenvuoroillaan ja suunnitelmillaan kiteyttänyt ilmastotietoisien sukupolven lujan sitoutumisen kestävämpään rakentamiseen.

Joka toinen vuosi myönnettävän Pietilä-palkinnon palkintolautakuntaan kuuluivat RTS:n hallituksen edustajina arkkitehti **Teemu Hirvilampi** ja professori **Kimmo Lylymäki** sekä edustajiston edustajana yliarkkitehti **Vesa Ijäs**.

Lars-Erik Mattila vastaanotti Pietilä-palkinnon 12.10.

MIKAEL LINDEN

Puupalkinto Olympiastadionin peruskorjaukselle

Helsingin Olympiastadionin korjauksen pääsuunnittelusta vastasivat **Kari Raimoranta**, Arkkitehdit NRT, ja **Kimmo Lintula**, Arkkitehtitoimisto K2S.

Palkinnon perusteluissa todettiin, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen perusparannus- ja uudistamisprojektissa puuta on käytetty innovatiivisen monipuolisesti, erittäin runsaasti ja näyttävänä osana kohteen arkkitehtuuria.

Tuomariston mukaan Helsingin Olympiastadionin peruskorjaus on erinomainen esimerkki hybridirakentamisesta, jossa puulla on keskeinen rooli. Kaikki kohteen puuosat ovat kauttaaltaan korkeatasoisesti suunniteltuja ja toteutettuja. Lisäksi puun käytön mahdollistaminen on edellyttänyt monien teknisten yksityiskohtien kehittämistä.

Kunniamaininta Imatran koulukeskukselle

Tuomariston kunniamaininnan sai Imatran Mansikkalan koulu, jonka arkkitehtisuunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Perko. Tuomariston perustelujen mukaan koulu on jaettu taitavasti ihmisen mittaisiin osiin. Sen julkisivujen ja kattojen rytmi on voimakkaasti puuarkkitehtuuria ilmentävä. Rakennus on osaavasti suunniteltu, ja rakentamisen laatu on viimeisteltyä ja korkeatasoista.

Puupalkinto-ehdokkaista järjestetyn yleisöäänestyksen voitti Koivula Meteorite, CLT-rakenteinen vierastalo, jonka on suunnitellut Ateljé Sotamaa.

Puupalkinto on jaettu vuodesta 1994 alkaen, ja sen myöntää Puuinfo Oy.

Voittajaehdotus Kolme palaa, näkymä.

Turun keskusta kehittyy historiaa kunnioittaen

Linnanniemelle etsittiin kehittämisideoita, jotka huomioivat Turun linnan, alueen merellisen luonteen ja matkailun merkityksen.

Santhu Hyvärinen (vas.), Giedrius Mamavičius ja Gabrielė Ubarevičiūtė AFTER PARTY -toimistosta.

MARI KOSKINEN

Turun kaupungin järjestämän avoimen kansainvälisen ideakilpailun tavoitteena oli löytää historiallisesti ja kulttuurisesti merkittävälle Linnanniemen alueelle kattava kokonaisidea sekä monipuolisia kehittämisvaihtoehtoja. Ideoilla vahvistetaan alueen vetovoimaa ja mahdollistetaan kaupunkilaisille pääsy ranta-alueille, jotka nyt ovat satamaliikenteen käytössä.

Tulevaisuuden Linnanniemestä rakentuu kaupunkikulttuurin keskus, jossa meri ja historia ovat vahvasti läsnä. Alueen kehittämisessä ovat keskeisessä roolissa Turun linna, Forum Marinum -museo sekä alueelle tulevaisuudessa sijoittuva Historian ja tulevaisuuden museo.

Kilpailu keräsi 127 ehdotusta. Tehtävä oli vaativa: osa-alueet tuli sovittaa uudeksi linnan ja sataman historiaa kunnioittavaksi kokonaisuudeksi. Tulkinat sopivasta rakentamisen ja asumisen määrästä vaihtelivat olemattomasta runsaaseen. Linnanniemen kärki osoittautui hankalimmaksi yksittäiseksi osa-alueeksi.

Linna kaupunkikuvan valtiaana

Ehdotuksissa oli muutama erilainen perusratkaisu. Turun linnan ja Aurajoen välinen rantavyöhyke oli joko puistoa tai uutta rakentamista, lähinnä asumista. Näiden useat variaatiot vaikuttivat jokirannan pitkittävään julkisivuun ja sen rytmitykseen. Kaikissa päämalleissa oli turvattu linnan tornin näkyvyys keskustaan ja merelle.

Rantarakentaminen määritteli läntisimmän niemenkärjen saavutettavuutta ja Aurajoen rantaa kulkevan reitistön kiinnostavuutta. Asuminen oli sijoitettu Forum Marinumin läheisyyteen sekä joen ja linnan väliselle vyöhykkeelle. Parhaissa

” Uusi Linnanpuisto, Satamakaupunki ja Merikortteli muodostavat yhdessä porttikäytävän Turkuun. – Gabrielė Ubarevičiūtė

ehdotuksissa oli huomioitu linnan ja joen yhteys jättämällä riittävästi avoimia näkymiä.

Historian ja tulevaisuuden museon sijainnilla ja sen suhteella Forum Marinumiin, Aurajokeen ja Turun linnaan oli arvostelussa paljon painoarvoa. Kolmen museon muodostaman tiiviin kokonaisuuden kanssa kilpailivat ehdotukset, joissa museo sijaitsi strategisesti Satamakadun varrella tai niemenkärjessä. Museorakennukset vaihtelivat perinteikkäästä yksittäisestä rakennuksesta keinokukkulan sisälle upotetuiksi tiloiksi.

Ulkotiloilla oli suuri painoarvo, ja tehtävän avoimuus sai osan tekijöistä jopa ehdottamaan lähes koko alueen kehittämistä puistomaiseksi. Tyypillisesti Linnanpuistoa jatkettiin merellisellä rantapuistolla, johon oli sijoitettu uusia toimintoja, tapahtuma-alueita ja kaupunkiluontoa. Yhteys mereen ja saaristoon näkyi rantaviivan tai puiston muokkaamisena saaristoluontoa mukaillen. Myös kanavia, altaita ja muita vesiaihteita esitettiin paljon. Ne loisivat kiehtovaa ympäristöä, mutta niiden toteutettavuus on hankalaa.

Museo ja puisto löysivät paikkansa

Voittajaksi valittiin yksimielisesti ehdotus *Kolme palaa*, josta huokuu kauttaaltaan herkkyys ja tasapainoisuus. Kolmijakoinen perusratkaisu kunnioittaa Turun linnaa ja luo laajan puistoalueen sen ja joen välille. Puiston kokonaisratkaisu ja ideat tarjoavat erinomaisen pohjan jatkokehittelylle. ”Jatkamalla puistoa vesirajaan asti halusimme varmistaa vaikuttavan keskiaikaisen linnan näkymisen mereltä käsin sekä kaupunkilaisten pääsyn ranta-alueelle”, kertoo Gabrielė Ubarevičiūtė AFTER PARTY -toimistosta.

Forum Marinumin ympärille rakentuissa tiiviissä kortteleissa aistii Turun linnan läheisyydestä kumpuavan pienen mittakaavan. Satamakaupungin soljuvat katuaukiot avaavat uusia näkymiä sekä joen että linnan suuntaan. ”Suuri osa alueen kaduista on rauhoitettu autoliikenteeltä, ja alue on erittäin jalankulkijaystävällinen”, kertoo **Esa Hartman** Sitowisestä. Museo sijoittuu Satamakadun varteen joen rantaan ja avautuu samalla maisemaan ja asettuu katseltavaksi. ”Uusi Linnanpuisto, Satamakaupunki ja Merikortteli muodostavat yhdessä porttikäytävän Turkuun”, sanoo Gabrielė Ubarevičiūtė.

Kolme palaa, ylhäällä suunnitelma, alhaalla näkymät Merikorttelista ja satama-altaalta.

2. palkinto, H2Å, näkymät museorakennuksesta (yllä) ja kanavakortteleiden suuntaan (alla oik.) sekä havainnekuva Linnanniemestä.

Toisen palkinnon sai ehdotus *H2Å*, jossa linnan ja joen välissä on kortteleita, mutta niiden toiminnallinen ja visuaalinen yhteys säilyy. Maankäytön ja liikkumisen suuret linjat jäsentävät aluetta onnistuneesti, ja linna suuntautuu korostusti länteen kohti merta. Viehättävät mutta teknis-taloudellisesti hankalat kanavakorttelit antavat kaivattua vetovoimaa. Rantaviivan osittainen yksityistäminen on kuitenkin virhe.

Kolmannen palkinnon sai ehdotus *Kolme*, jossa satamakaupunkia on täydennetty tasapainoisesti ja itäpäässä kolme museota täydentävät toisiaan. Ansiona on myös laadukas kävely-ympäristö, erityisesti satamakaupungin altaaseen päättävä aukiosarja.

Kaksi ehdotusta lunastettiin. *The Urban Archipelago* on runollinen mielikuva kaupungista, joka koostuu omintakeisista

Palkitut

1. palkinto *Kolme palaa*

AFTER PARTY

Tekijät: Giedrius Mamavičius, Gabrielė Ubarevičiūtė, Santtu Hyvärinen

Tekijät, Sitowise: Esa Hartman, Matias Härme

2. palkinto *H2Å*

Arkkitehdit Anttila & Rusanen

Tekijät: Mikko Rusanen, Jesse Anttila, Noora Lahdenperä, Marius Savickas, Salvador Gazga, Tommi Junnola

3. palkinto *Kolme*

Tekijät: Liisa Heinonen, Henri Jessen-Juhler

Lunastus *The Urban Archipelago*

STED By og Landskab, Atelier Lorentzen Langkilde, Tanska

Tekijät, STED: Rosa Siri Lund, Sofie Yde, Anne Sofie Lok, Søren Lahn, Sophie Louise Andrews, Cæcilie Skovmand

Tekijät, ALL: Kristian Langkilde, Kasper Lorentzen, Mads Frølund Poulsen, Michael Anyanwu

3. palkinto, Kolme, näkymät Linnankorttelien toriaukiolle (yllä) ja talvella Linnanpuistosta (alla vas.) sekä viistoilmakuva.

kortteleista sekä niiden välisistä kanavista ja altaista. Ehdotuksessa *Tides* ilmastonmuutoksen ja hulevesien käsittelyn teemat on ratkaistu esimerkillisesti, ja niillä on luotu rantapuistoon museoita tukevaa pedagogista ympäristöä.

Ehdotusten laajan kirjon takia palkintolautakunta päätti antaa kaikkiaan viisi kunniainintaa töille, joissa oli rohkeita ajatuksia tai oivaltavia ratkaisuja.

Tuomaristo ehdottaa *Kolmea palaa* jatkosuunnittelun ja asemakaavoituksen pohjaksi. Ehdotuksessa tulee kehittää Forum Marinumin, jokirannan ja linnan välisiä yhteyksiä ja näkymiä sekä museon saavutettavuutta ja pysäköintiä. Voidaan tutkia myös mahdollisuuksia sijoittaa vähäistä rakentamista linnan ja joen väliselle alueelle.

Staffan Lodenius, Elina Ahdeoja ja Jouni Heinänen

Lunastus *Tides*

Studio A/H

Tekijät: Inka Norros, Sini Coker, Hannele

Cederström, Kirsti Paloheimo

Kunniaininta *Visionnaire*

Tekijä: Petri Laaksonen

Kunniaininta *Kohtaamisia*

Tekijät: Andrei Periainen, Juha Riihelä

Kunniaininta *Down by the River*

L Arkkitehdit, VSU maisema-arkkitehdit,

Ethica, WSP, Ola Design

Tekijät, L Arkkitehdit: Teemu Immonen,

Francesco Allaix, Selma Gabrallah, Kristin

Eggenhaugen

Visualisoinnit, Ola Design: Julio Orduña

Sanches, Matias Celayes

Avustavat konsultit: Outi Palosaari, mai-

sema-arkkitehtuuri, VSU; Tuuli Kassi, kier-

totalous, Ethica; Esa Karvonen, liikenne-

suunnittelu, WSP

Lunastettu ehdotus *The Urban Archipelago*, viistoilmakuva ja näkymä Aurajoelta.

Lunastettu ehdotus *Tides*, viistoilmakuva ja näkymä kanavasta.

Palkintolautakunta arvioi kunniamaininnan saaneita ehdotuksia seuraavasti:

Down by the Riverissä on oivallettu rakentamisen sijainnin ja avoimen ulkotilan suhde isossa mittakaavassa.

Kohtaamisia sopeuttaa uuden rakentamisen kauniisti oleviin rakennuksiin tai jatkaa niiden viitoittamaa linjausta.

Soul Mate tarjoaa konstailemattoman suunnitelman, jossa rakentamisen ja julkisten tilojen suhde ja sijainti ovat tasapainossa.

Uomat on vihreä ehdotus, jossa linnaa on kunnioitettu laajentamalla puistoa länteen.

Visionnaire on voimakasta muutokieltä käyttävä teos, jossa rakentamisen ja viheralueiden rytmiä on määrätietoisesti jaksotettu.

Kunniamainintojen kuvat verkkosivuilla www.safa.fi.

Kunniamaininta *Soul Mate*

TIENO Arkkitehdit

Tekijät: Janne Leino, Edgars Racins

Kunniamaininta *Uomat*

Tekijät: Niklas Turunen, Tommi Junnola, Eveliina Kunnaton

Palkintolautakunta

Turun kaupunki: Minna Arve, kaupunginjohtaja; Timo Hintsanen, kaupunkisuunnittelujohtaja; Paula Keskikastari, kaavoituspäällikkö; Nella Karhulahti, kaavoitusarkkitehti; Erik Söderholm, toimitusjohtaja, Turun Satama; Niko Aaltonen, kaupunginhallituksen jäsen; Kristiina

Hellsten, kaupunkiympäristölautakunnan jäsen; Katri Sarlund, kaupunkikehitysjaoston jäsen

SAFA-tuomarit: Staffan Lodenius, Elina Ahdeoja

MARK-tuomari: Jouni Heinänen

Sihteeri: Paula Markkula

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

31.8.2020 – **2.12.2020** Sara Hildénin taidemuseo

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

26.6.2020 – 21.9.2020 Maatullin koulu, päiväkotiki ja leikkipuisto

KUTSUKILPAILUT

9.9.2020 – 11.11.2020	Bss + SKiB Kampus, Pori
4.9.2020 – 1.12.2020	Kruunuvuorenrannan palvelukortteli
31.8.2020 – 4.12.2020	Karviaistien kerrostalokorttelin kuoriva saneeraus ja korottaminen
15.9.2020 – 30.11.2020	Suivilahden tapahtumakortteli
11.11.2020 – 26.2.2021	Vuosaaren Seniorikeskus
11/2020 – 1/2021	Elielinaukio
12/2020 – 2/2021	Lahden Aleksanterinkadun silta, <i>hankintailmoitus 11/2020</i>
2/2021 – 4/2021	Otaniemen Biologin ja Meritekniikan alueet, <i>hankintailmoitus 1/2021</i>

MUUT

3/2020 – 10/2020	Kuninkaantammen koulu ja päiväkotiki, kilpailullinen neuvottelumenettely
15.9.2020 – 4.12.2020	Riihimäen Peukaloisen kortteli, tontinluovutuskilpailu
3.11.2020 – 19.3.2021	Verkkosaaren vähähiilinen viherkortteli, tontinluovutuskilpailu

JULKISET HANKINNAT

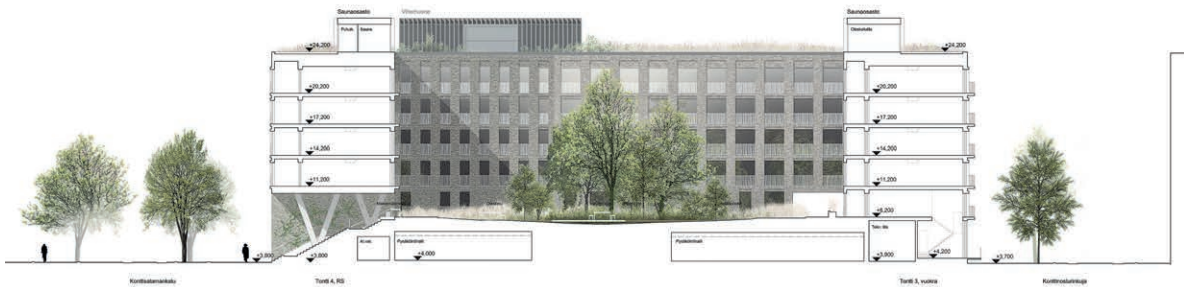
HILMA www.hankintailmoitukset.fi

SIMAP simap.ted.europa.eu

Lisätietoja **safa.fi/kilpailut**

Laadukasta uutta rakentamista Kalasatamaan

An architectural rendering of a modern building complex in Kalasatama, Helsinki. The scene features a large, multi-story building with a grid-like facade of glass and dark panels. To its right is a taller, more distinctive tower with a red and white geometric pattern. In the foreground, a wide, paved plaza with steps leads down to a body of water. Numerous people are depicted walking, sitting, and standing in the plaza, suggesting a vibrant public space. A small boat is docked on the left. The sky is a soft, hazy blue, and the overall atmosphere is one of a high-quality, modern urban development.[illegible]

Luoto, leikkaus.

Kalasataman Nihdin aloituskorttelin tontinluovutuskilpailulla haluttiin asettaa korkea laatutaso alueen rakentumiselle.

Helsingin kaupungin järjestämän laatukilpailun kohteena oli Nihdin asemakaava-alueen ensimmäinen kortteli, Nihdin Lukki. Tarkoituksena oli löytää arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti omaleimainen ja korkeatasoinen, energiatehokas sekä toteutuskelpoinen suunnitelma ja sille toteuttaja. Kilpailulla haluttiin myös asettaa laatu- taso alueen korkeatasoiselle suunnittelulle ja toteutukselle.

Kohdekortteli sijaitsee näkyvällä paikalla. Se muodostuu kuusikerroksisesta umpikorttelista, jonka kaakkoiskulmassa on 15-kerroksinen torni.

Vahva ratkaisu merelliseen maisemaan

Kilpailuun tuli 14 ehdotusta, joiden taso oli yleisesti hyvä. Ehdotukset olivat asemakaavan hengen mukaisia ja Nihdin kaupunkirakennetta tukevia.

Suunnitelmien perusratkaisut toistuivat varsin samankaltaisina, mikä johtui todennäköisesti tiukasta korttelirakenteesta ja asemakaavan reunaehdoista. Kaupunkikuvallisesti parhaina pidettiin ratkaisuja, joissa korttelia kiertävän muuratun julkisivun variaatio oli hallittua ja yhdessä torniosan kanssa muodostuva kokonaisuus oli vahva, tasapainoinen sekä suurmittakaavaiseen merelliseen maisemaan sopiva.

Asuntoratkaisujen monipuolisuutta ja muunneltavuutta oli mietitty ja esitetty ehdotuksissa varsin hyvin. Myös eri käyt-

täjäryhmät oli huomioitu. Parhaimmillaan asunnot olivat avaria ja valoisia sekä selkeitä ja helposti kalustettavia. Tosin valittavan usein pieniä asuntoja olisi hankala kalustaa.

Rakennusten yhteistilat olivat yleensä maantasossa ja korttelia kiertävän jalustan katolla. Suurimmassa osassa ehdotuksia jalustojen päälliset oli suunniteltu viherkatoiksi ja oleskeluterasseiksi.

Voittajaksi tasapainoinen kokonaisuus

Tuomaristo valitsi voittajaksi ehdotuksen *Luoto*, jonka tekijöinä olivat Anttinen Oiva Arkkitehdit, Nomaji maisema-arkkitehdit, YIT Suomi, A-Kruunu, Sitowise ja Caverion Suomi.

Luoto toteutti kilpailun kaupunkikuvalliset tavoitteet ehdotuksista parhaiten. Sen arkkitehtuuri on korkealuokkaista, ja suunnitelmalla on vahva identiteetti. Työ on kaupunkikuvallisesti erittäin varmaotteinen, ja kokonaisuus muodostaa kiinnostavia näkymiä kaikkiin suuntiin. Arkkitehtuurissa näkyy viitteitä alueen merelliseen historiaan.

Monipuoliset asuntoratkaisut eri ikä- ja käyttäjäryhmille ovat ammattitaidolla suunniteltuja. Tornin kapeaa rakennusrunkoa on oivallisesti hyödynnetty asutopohjissa erityisesti pitkien näkymäakseleiden muodostamisessa. Galleriamaiset asunnot ovat tilaratkaisuiltaan korkealuokkaisia.

Toiselle sijalle nostettiin ehdotus *Opilion*, jossa oli ansiokkaasti tutkittu erilaisia asumisratkaisuja. Lisäksi tuomaristo antoi kunniamaininnan ehdotukselle *3E*, jossa ekologisuutta ja elinkaarta oli mietitty huolella.

Kristiina Hannunkari

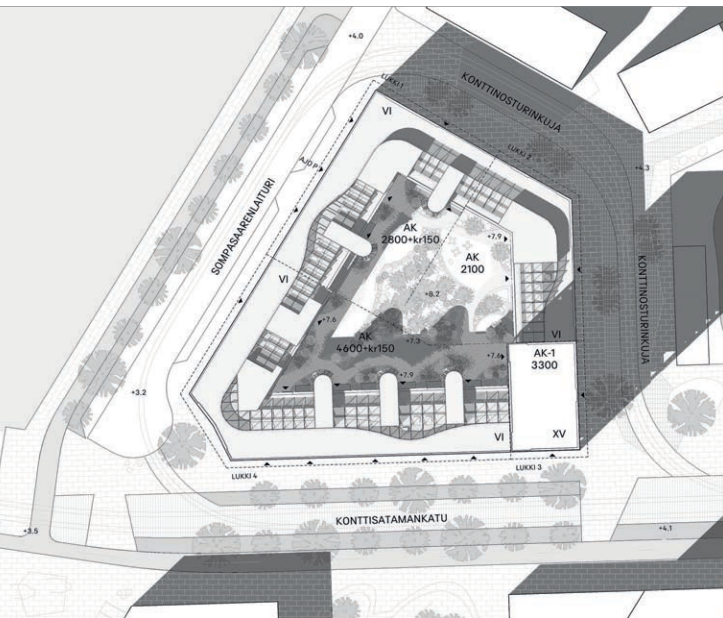
Palkitut

1. palkinto *Luoto*

Anttinen Oiva Arkkitehdit, Nomaji maisema-arkkitehdit, YIT Suomi, A-Kruunu, Sitowise, Caverion Suomi
Anttinen Oiva Arkkitehdit: Selina Anttinen

(pääsuunnittelija), Vesa Oiva, Karoliina Hautalahti, Sara Siivonen, Jaakko Viertiö, Tomi Itäniemi, Jussi Kalliopuska, Anna Grönlund, Saara Linden
Nomaji: Mari Ariluoma, Leena Buller, Inka Andelin
Sitowise, rakennesuunnittelu: Jarkko

Vitikainen, Veli-Matti Westman
Caverion, energia: Heikki Laakso, Pekka Kauppinen
L2 Paloturvallisuus: Kristian Ehrnrooth
YIT: Eila Lumme, Jarkko Mäenpää, Iina Piironen
A-Kruunu: Jari Mäkimattila

2. palkinto, Opilion.

Kunniainnointi, 3E.

2. palkinto Opilion

Inaro, Rakennusliike Lapti

Lapti, rakennuttaja: Jukka Puolakka, Joni Heikkola

Inaro, suunnittelijat: Antti Lehto (pääsuunnittelija), Emilia Ellilä (arkkitehtisuunnittelija), Anna-Kaisa Aalto (maisemasuunnittelu)

Avustajat: Antti Haataja, Aleksandra Borzęcka, Anni-Mari Anttola

Visualisointi: Beyond Visual Arts, Hampuri

Kunniainnointi 3E

Inaro, Rakennusteho, Ramboll Finland

Rakennusteho: Samu Manninen, Jere Castrén

Inaro, pää- ja arkkitehtisuunnittelu: Vesa Humalisto (pääsuunnittelija), Miia Suomela, Valtteri Hautsalo
 Maisemasuunnittelu: Anni-Mari Anttola
 Visualisointi: Timo Paananen
 Ramboll, energia-, ekologisuus- ja elinkaaritarkastelut: Sanni Heikkinen, Henna Näsänen, Jukka Kopra, Taru Suomalainen, Eki Karjalainen, Santeri Siren, Minna Hurme, Mika Kovanen

Palkintolautakunta

Helsingin kaupunki: Matti Kaijansinkko, tiimpäällikkö, asemakaavoitus (pj.); Hannu Asikainen, projektinjohtaja, kaupunginkanslia; Pia Kilpinen, arkkitehti,

asemakaavoitus; Martti Tallila, johtava kiinteistölakimies, varatuomari, maaomaisuuden kehittäminen ja tontit; Heli Virkamäki, tiimpäällikkö, arkkitehti SAFA, rakennusvalvontapalvelut
 Sihteeri: Riikka Elo, suunnittelija, asemakaavoitus
 SAFA-tuomari: Kristiina Hannunkari
 Asiantuntijat: Marjo Bruun, projektinjohtaja, liikenne- ja katusuunnittelu; Paula Hurme, maisema-arkkitehti, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu; Riikka Österlund, liikenneinsinööri, liikenne- ja katusuunnittelu; lisäksi kuultiin asiantuntijana Kaisa-Reeta Koskista

Visio ja toteutettavuus löivät kättä Itä-Helsingissä

Kaksivaiheisen ideakilpailun voitti Harris–Kjisikin ehdotus *Jalan jaloin*, ja toisen palkinnon sai K2S:n ehdotus *Itis siti*. Alueen kehittäminen jatkuu molempien töiden pohjalta.

Itäkeskus on metron vaihtopysäkki ja monikulttuurisen Helsingin kruunaamaton kuningas. Dynamiikastaan huolimatta sitä leimaa keskeneräisyys: jotakin tärkeää puuttuu. Avoimelle ideakilpailulle oli selvä tarve.

Kansainvälisen ideakilpailun ensimmäiseen vaiheeseen tuli 48 ehdotusta. Tuomaristo punnitsi erityisesti ehdotusten esittämän tulevaisuusvision ja sen toteutettavuuden välistä suhdetta. Itäkeskuksen kehittämisen keinovalikoimassa ovat sekä vähittäinen, alueen arvoa pienin askelin kasvattava toimintatapa että muutoksen aloittava suuri investointi. Parhaat ehdotukset yhdistivät visionäärisyyden konkreettisiin nykyisen ympäristön parannuksiin.

Kilpailun perusteella on hyvä ratkaisu säilyttää kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden ja muiden erilaisten ja vaihtuvien toimintojen painopiste Stoa ja Puhoksen alueella. Muuttuvaa keskusta ei tarvitse luoda kerralla uudelleen.

Asumisen osuus oli parhaissa ehdotuksissa 76–77 prosenttia kokonaisalasta. Maamerkin alue ja Meripellontien varsi ovat asumisvaltaisia, tiiviitä ja eläviä kaupunginosia, joihin kauppakeskus Easton yhdistyy. Puotilan metroaseman ympäristö antaa hyvät mahdollisuudet täydentämiselle. Ylikorkeaa rakentamista tuomaristo ei pitänyt suositeltavana nyt, mutta harkituissa paikoissa se voi myöhemmin olla väline keskustan profiilin nostamiseen.

Merkittävä tulos kilpailusta oli se, että kalliit eritasoratkaisut Itäväylän ja Kehä I:n liittymässä eivät ole välttämättömiä. Pitkällä tähtäimellä liittymään voi rakentua kulttuurin ja muiden toimintojen keskittymä.

” Kaikki panokset laitettiin kaupunkirakenteen sitomiseksi yhteen.
– Arkkitehtitoimisto Harris–Kjisikin edustajat

Voittajaehdotus Jalan jaloin, näkymä Itäväylän ylle muodostuvalta pihalta.

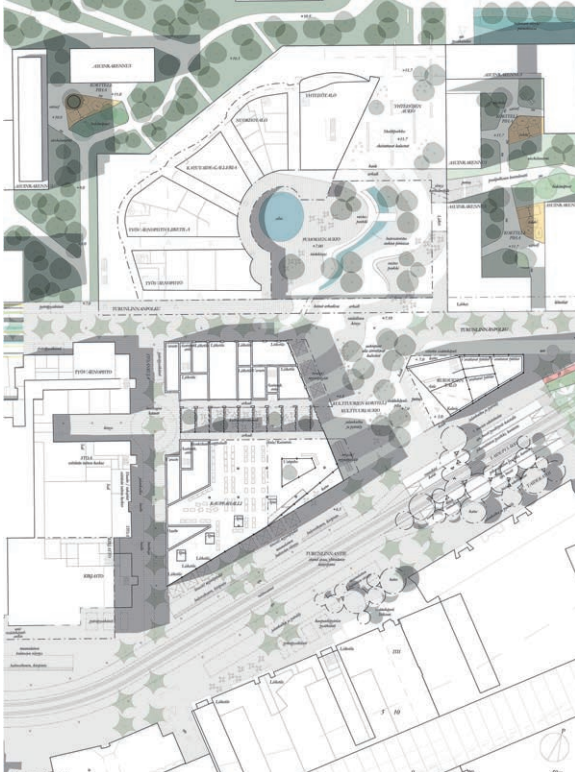

Jalan jaloin, näkymä kulttuurien aukiolta (yllä) ja Meripellonpuistosta (alla).

Jalan jaloin, suunnitelma (alla) ja asemapiirros (yllä oik.).

” Jalankulun sujuvuus ja jalankulkuympäristön laatu olivat keskiössä. – Harris-Kjisikin suunnittelijat

Voittajissa urbaania jalankulkukaupunkia

Toiseen vaiheeseen saapuneista kuudesta ehdotuksesta parhainksi osoittautuivat ehdotukset *Jalan jaloin* ja *Itis siti*.

Ensimmäisen palkinnon saanut *Jalan jaloin* on ehjä ja tarkasti tutkittu työ, jossa Itäkeskus luo nahkansa käveltävänä kaupunkiympäristönä. Verkostomainen jalankulkukaupunki kurottuu siltojen ja siltamaisten rakennusten yhdistelminä Itä-väylän yli.

”Jalankulun sujuvuus ja jalankulkuympäristön laatu olivat keskiössä. Kiinnitimme erityistä huomiota eri jalankulkutasoihin ja luonteviin siirtymiin tasojen välillä. Jalankulkija tuntee liikkuvansa urbaanissa kaupunkitilassa eikä ympäristössä, jota moottoritie hallitsee”, kertovat palkitun työn suunnittelijat Harris-Kjisik-toimistosta.

Itä-Helsingin keskusta näyttäytyy ihmisen kokoisena kaupunkina, jota oivaltava arkkitehtuuri yhdistää. Uudistus on vahvimmillaan hyvin miellyttävä jalankulkijoille. Ehdotuksen suurimpia ansioita on hallittu kokonaissuunnitelma, joka nivoo osa-alueet yhteen. ”Kaikki panokset laitettiin kaupunkirakenteen sitomiseksi yhteen”, Harris-Kjisikin edustajat kertovat. ”Tulevaisuuden Itäkeskus ei ole vain rakentamisen massakeskittymä, vaan toimintojen, tapahtumien, kulttuurien ja mahdollisuuksien tiivistymä.”

2. palkinto, Itis sity, talvinen näkymä Museoaukiolle ja asemapiirros.

Itis sity, näkymä liikennempyrystä ja Puhoksen uudelta kauppakujalta.

Toisen palkinnon saanut *Itis sity* tarjoaa voimakkaan vision Itä-Helsingin keskustasta. Ehdotus tutkii Itäväylän kattavan kannen mahdollisuudet mutta on ansiokas kaikilla osa-alueilla. Itäkeskuksesta kuoriutuu läpeensä urbaani kaupunginosa.

Arkkitehtuuri on eleganttia ja lähiympäristöönsä luontevasti sulautuvaa. Kansi tuottaa hyvää jalankulkukaupunkia, mutta sen alla vallitsee yksityisautoilu. Kannen toteutettavuus on hankala raskaan liikenneneratkaisun vuoksi, ja korkea rakentaminen nostaisi edelleen investointikynnystä.

Lunastuksista *Helsinki East Village* esittää varman vision, joka rakentuu tornitalojen ydinkeskustan ja asuinkorttelikaupungin yhdistelmälle. *Itä-Helsingin Glokaali keskusta* luo hilityn charmikasta ja ryhdikästä kaupunkia, jota leimaavat sosiaalinen omistajuus ja fiksi kaupunkiekologia.

Kunniamaininnat annettiin tilille *Idän Eden*, *Semita* ja *Brygga*, joissa kaikissa on erityisen oivaltavaa uuden keskustan kehittelyä.

Kilpailu avaa mahdollisuuksia

Kilpailun temaattinen rikkaus ja alueen laajuus tekivät arvi-

oinnista vaikeaa. Toiseen vaiheeseen osallistujien piti tarjota 3D-massamalli. Tuomaristolle tuotettiin malleista vertailtavaa aineistoa, jossa töitä tarkasteltiin eri kuvakulmista ruutukaappauksien avulla. Ne avasivat töiden kolmiulotteisia ominaisuuksia hienolla tavalla.

Kilpailun kaksivaiheisuus mahdollisti ideoiden jalostamisen ja ehdotusten välisen ristipölytyksen. Tuomaroinnin loppuvaiheilla käytiin läpi vuosikymmenten aikana alueesta tehtyjä suunnitelmia. Voidaan perustellusti sanoa, että Helsingin kaupunki ja alueen maanomistajat ovat nyt saaneet käyttöönsä ehdotuksia, joiden laatu ylittää kaiken aiemman Itä-keskuksen alueen ideoinnin.

Itä-Helsingin keskustan kilpailu puolustaa avoimen arkkitehtuurikilpailun paikkaa kilpailutoiminnan ytimessä. Helsingin kaupungin on hyvä lähteä eteenpäin taskussaan tieto siitä, että eri vaihtoehdot on syvällisesti tutkittu ja että valitut voittajat antavat vahvan pohjan alueen kehitykselle.

Miia-Liina Tommila ja
Panu Lehtovuori ▶

Lunastettu ehdotus Helsinki East Village.

Lunastettu ehdotus Itä-Helsingin Glokaali keskusta.

Kunniamaininta Idän Eden.

Kunniamaininta Semita.

Kunniamaininta Brygga.

Palkitut

1. palkinto *Jalan jaloin*

Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik,
VSU maisema-arkkitehdit

2. palkinto *Itis siti*

Arkkitehtitoimisto K2S, Playa Arkkitehdit,
Nomaji maisema-arkkitehdit,
Ramboll Finland

Lunastus *Helsinki East Village*

Arkkitehdit Davidsson Tarkela,
Trium Arkkitehdit, Sitowise, Sweco

Lunastus *Itä-Helsingin Glokaali keskusta*

Schauman & Nordgren Architects,
MASU Planning, Sitowise

Kunniamaininta *Idän Eden*

Huttunen-Lipasti Arkkitehdit, K+J arkkitehdit,
Mareld Landskapsarkitekter,
Ramboll

Kunniamaininta *Brygga*

JKMM Arkkitehdit

Kunniamaininta *Semita*

WSP Finland

Palkintolautakunta

Helsingin kaupunki: Anni Sinnemäki, apulaiskaupunginjohtaja (pj.); Rikhard Manninen, maankäyttöjohtaja; Marja Piimies, asemakaavapäällikkö; Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö; Sami Haapanen, tonttipäällikkö; Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö; Anri Linden, yksikön päällikkö, asemakaavoitus; Mikko Näveri, asemakaavoitus
Maanomistajan edustajat: Timo Heikkilä, aluejohtaja, Kesko; Johanna Haltia, kaupakeskusjohtaja, kaupakeskus Itis
SAFA-tuomarit: Miia-Liina Tommila, Panu Lehtovuori

Perusteelliset tekijätiedot löytyvät verkosta: safa.fi/kilpailut.

Bryggman-apuraha VAPAA-kollektiiville

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA myönsi vuoden 2020 nuoren arkkitehdin Bryggman-apurahan VAPAA-kollektiiville.

”Kollektiivi muistuttaa, että arkkitehdit tekevät merkittävimmät ilmasto-tekonsa ammatissaan.

VAPAA-kollektiivin muodostavat arkkitehdit **lines Karkulahti, Charlotte Nyholm ja Meri Wiikinkoski**. Apuraha myönnettiin kollektiivin luovan potentiaalin valjastamisesta yhteiseksi hyväksi sekä kunnianhimoisesta tavoitteesta näyttää arkkitehdeille suuntaa ilmastonmuutoksen aiheuttaman murroksen aktiivisina ratkaisijoina. Apurahan jakoi SAFAn puheenjohtaja **Henna Helander** Turun linnan Bryggman-salissa.

”Bryggman-apurahan saaminen on kollektiivillemme merkittävä tunnustus työmme tärkeydestä. Vakiintuneen ja arvostetun apurahan myöntäminen ilmastokriisin käsittelemiseen on myös kaikille suunnittelijoille tärkeä viesti siitä, ettei ilmastomurroksen jälkeisen tulevaisuuden muotoilu ole enää luovan työn sivuvirtaa, vaan se voi ja tulee olemaan osaamisemme kovinta ydintä”, kollektiivin jäsenet kiittävät.

Wiikinkoski, Karkulahti ja Nyholm tunnistavat ilmastokriisin vaikutusten koskettavan arkkitehtuuria monella eri tasolla. Siitä huolimatta arkkitehdit tuntuvat puuttuvan ilmastokeskustelusta. VAPAA-kollektiivi perustettiin paikkaamaan tätä puutetta. Voittoa tavoittelematon kollektiivi pyrkii edistämään keskustelua ilmastomurroksesta arkkitehtuuriin ja koko rakentamisen kentällä.

Ilmastoteot tehdään ammatissa

Kollektiivi toteaa teesissään, että koko rakennusala on ilmastokriisin kannalta paradoksaalisessa asemassa: sillä on suuri potentiaali ilmastokriisin ratkaisijana, mutta toisaalta rakentaminen myös ylläpitää ja voimistaa kriisiä.

Kollektiivi muistuttaa, että arkkitehdit tekevät merkittävimmät ilmastotekonsa ammatissaan. Siksi tarvitaan keinoja, joiden avulla arkkitehdit voivat luovuudellaan ja osaamisellaan edistää uudenlaista rakennuskulttuuria.

Kollektiivi työskentelee kokoamalla ja tuottamalla tietoa muun muassa näyttelyihin ja julkaisuihin, kirjoittamalla lehtiin, puhumalla seminaareissa sekä viestimällä kollektiivin omissa kanavissa. VAPAA oli yhtenä perustaja-allekirjoittajana tuomassa kansainvälistä Architects Declare -julistusta Suomeen.

Kollektiivin lisäksi jäsenet toimivat laaja-alaisesti arkkitehtuurin kentällä. Meri Wiikinkoski keskittyy suunnittelutyönsään julkisiin rakennuksiin ja on saavuttanut erilaisissa työryhmissä menestystä arkkitehtuurikilpailuissa. lines Karkulahti on kaupunkisuunnittelija, jonka työssä keskeistä on julkisen ympäristön muotoilu ja tutkimuksen hyödyntäminen suunnittelussa. Charlotte Nyholmin erikoisosaamista ovat laajat kaupunkisuunnitelmat ja kaavoitus. Kaikki kolme myös opettavat Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitoksella.

lines Karkulahti (vas.), Meri Wiikinkoski ja Charlotte Nyholm.

PIYRY KANTONEN

Alueellisia tarinoita

Arkkitehti ja ympäristötaiteilija Kaisa Berry työskentelee Berry Creative -toimistossa. Hän suunnittelee ympäristötaidetta, joka auttaa ihmisiä juurtumaan uusille alueille.

Miten päätit lähteä opiskelemaan arkkitehtuuria?

– Opiskelin yhden vuoden esinemuotoilua, mutta huomasin pian, että esineiden sijasta minua kiinnostavat paikat ja tilat. Harkitsin kuvanveiston ja arkkitehtuurin välillä, ja päätin lopulta hakea opiskelemaan arkkitehtuuria, sillä ala oli minulle tuttu ja läheinen jo lapsuudesta.

Minulla on ollut omanlaiseni opintie siihen työhön, jota nykyään teen. Arkkitehtiopintojen lisäksi olen opiskellut maisema-arkkitehtuuria ja lavastustaidetta. Osaamiseni koostuu näistä kolmesta eri alasta.

AMMATISSA

”

Itselleni hyvä ympäristötaide tarkoittaa taidetta, joka sopii tiettyyn paikkaan tai jolla on suhde tiettyyn paikkaan.

Mitä työhösi tällä hetkellä kuuluu?

– Vastaan Berry Creative -toimistossa rakennettuun ympäristöön ja taiteeseen liittyvistä projekteista. Olen saanut mahdollisuuden muokata toimenkuvaani omannäköiseksi, ja teen paljon yhteistyötä erilaisten suunnittelutoimistojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Projektit vaihtelevat laajoista alueellisista suunnitelmista pienen mittakaavan teoksiin, kuten *Kide*-teos Vantaan Kivissä. Suunnittelen myös väliaikaisia taideteoksia, joilla pyritään vahvistamaan rakenteilla olevan alueen identiteettiä.

Lisäksi opetan sivutoimisesti Aalto-yliopistossa. Opettaminen on minulle merkityksellinen sivutyö. Tykkään ohjata opiskelijatöitä, sillä se on hyvin antoisaa myös oman työni kannalta. Näen, mitä tulevat ammattilaiset miettivät harjoitustöissään.

Ensi vuoden alusta alkaen minulla on yksivuotinen arkkitehtuurin taiteilija-apuraha, joka mahdollistaa syventymisen taiteen, aluesuunnittelun ja kestävän kehityksen teemoihin.

Miten määrittelet ympäristötaiteen?

– Ympäristötaide on kattokäsite, jonka alle mahtuu monenlaisia rakennettuun tai luonnonympäristöön tehtyä taidetta. Se voi olla kaikkea veistoksista maataiteeseen tai tapahtumiin.

Käsitteenä ympäristötaide on ollut sopiva kuvaamaan omia töitani. Tilataide on myös lähellä sitä mitä teen, mutta pääsääntöisesti työskentelen ulkotiloissa, joten ympäristötaiteen käsite sopii parhaiten.

Mitä hyvä ympäristötaide voi antaa ympäristölle ja sen asukkaille?

– Ei ole yhtä oikeaa vastausta siihen, millaista on hyvä ympäristötaide. Itselleni hyvä ympäristötaide tarkoittaa taidetta, joka sopii tiettyyn paikkaan tai jolla on suhde tiettyyn paikkaan. Se voi olla vaikka maamerkinä toimiva veistos tai ympäristöön hienovaraisesti integroitua taidetta, joka herättää ajatuksia.

Ympäristötaide voi toimia osana alueellisia tarinoita, jotka auttavat ihmisiä juurtumaan uusille alueille. Alueelliset kokonaistarinat ja niiden dramaturgia ovat ajatuksina peräisin lavastustaiteen opinnoistani.

Millaiseksi luonnehtisit ympäristötaiteen tilannetta Suomessa?

– Seuraan innolla ja uteliaisuudella, mitä eri puolella Suomea tehdään. Prosenttiperiaatteen myötä taide on tällä hetkellä mukana tosi monissa hankkeissa. Ilokseni olen huomannut, että useissa aluesuunnitteluhankkeissa on monialaisia työryhmiä, joissa ympäristötaide huomioidaan.

Tulevaisuudessa toivoisin näkeväni enemmän kokonaisvaltaisia ja suurempia projekteja, myös maisema-arkkitehtuurissa. Seuraan ilolla maailmalla tehtyjä projekteja, esimerkiksi Norjan maisematiehankkeita.

Millaisia haasteita ympäristötaiteen tekemisessä on?

– Suomeen on viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana suunniteltu ja toteutettu useita taidekaupunginosia. Osa niistä on onnistuneempia kuin toiset. Olisi tärkeää muistaa, että ympäristötaiteen tuominen aluesuunnitteluun ei automaattisesti takaa hyvää, kiinnostavaa tai kestäväää ympäristöä. Hyvän alueen syntyminen on monipuolinen ja monisyinen prosessi, johon tarvitaan hyvä kaava, riittävästi aikaa ja suunnitteluosaamista.

Ympäristötaiteen tekemisen haasteita ovat mielestäni myös tiukat aikataulut. Usein havahdutaan myöhäisessä vaiheessa hanketta siihen, että taidetta halutaan mukaan.

Mistä ammennat uusia ideoita?

– Näennäisen päämäärätön oleminen on minulle tärkeää. Se voi olla kävelyä luonnossa tai kaupungissa. Harrastan myös päämäärätöntä kirjojen lueskelua. Ideoinnissa sana ”haahuilu” merkitsee minulle paljon. Haahuilen ideoiden parissa, siten ne saavat tilaa kirkastua.

Minulla on aina anturit auki, sillä ideat ja ratkaisut voivat tulla milloin tahansa. Ammattiin liittyvä seikkailu on elämäntapa.

Anni Varis

Puutalo Oy toimitti 1950-luvun alussa yli 2 000 rakennusta Israeliin. Kaarlo Humaliston tekemä mainos esittää sairaalan sisäänkäyntiä.

Esimakua Suomen näyttelystä Venetsian biennaalissa

Ensi vuoteen siirtyneessä Venetsian arkkitehtuuribienaalissa Suomen paviljonki esittelee Puutalo Oy:stä kertovan *New Standards* -näyttelyn. Näyttelyn voi kokea digitaalisessa muodossa toukokuussa 2021, kun bienaalinäyttely avautuu, mutta näyttelyn teemoihin pääsee tutustumaan jo nyt julkaistavalla sivustolla.

New Standards -projekti tekee urauurtavaa tutkimusta Puutalo Oy:stä, jonka 21 puuteollisuusyritystä perusti vuonna 1940 vastaamaan sodan vuoksi kotinsa menettäneiden suomalaisten asuttamistarpeeseen. Jälleenrakennuskaudella hyville rakentamisratkaisuille oli suuri kysyntä ympäri Euroopan, ja suomalaisten puuelementtitalojen tuotanto laajeni valtavaksi globaaliksi vienniksi. 1940-luvun loppuun mennessä yritys toimitti lähes yhdeksän miljoonaa kerrosneliometriä puurakennuksia eri puolille maailmaa.

Näyttelyn kuraattorit **Laura Berger**, **Philip Tidwell** ja **Kristo Vesikansa** ovat tutkineet yli vuoden ajan yhtiön arkistolähteitä ja dokumentoineet sen valmistamia rakennuksia. ”Näyttelyyn valitsemamme dokumentit havainnollistavat, miten monilla tavoilla arkkitehtuuri, kulttuuri ja maailmankauppa kietoutuivat yhteen sodan jälkeisinä vuosina”, kuraattorit kertoivat tutkimushankkeestaan.

Projektissa kerätään myös tietoa toistaiseksi tuntemattomista Puutalo-kohteista. Nyt julkaistava sivusto sisältää kartan, jonka avulla voi tutkia eri maihin suuntautunutta Puutalo-vientiä. Ihmisillä ympäri maailmaa on mahdollisuus täydentää sivuston karttaa tiedossaan olevilla rakennuksilla ja alueilla.

Tutustu *New Standards* -näyttelyyn: newstandards.info.

Suunnittelemmeko parempaa maailmaa?

”Vertaisoppimisella opiskelijat voivat täydentää koulutustaan ja löytää työkaluja työhönsä.

Rakennukset, joissa elämme -kampanja oli näkyvillä metron mainostauluilla sekä metroasemilla 5.–11.10.

AARO TIMONEN

Nykyisessä ilmastokriisissä monen opiskelijan mielessä pyörii kysymys, kuinka harjoittaa arkkitehdin ammattia kestäväällä tavalla. Vastausten löytämistä helpottaisi tiedon ja ymmärryksen lisääminen.

Syyskuun *Arkkitehtiutisten* pääkirjoituksessa **Henna Helander** kysyi jo otsikossa: ”Pitkäikäiset rakennukset – kenen agendalla?” Sama kysymys on ollut arkkitehtiopiskelijoiden perustaman You Tell Me -kollektiivin mielessä.

Kollektiivi järjesti lokakuun alussa rakentamisen ympäristövaikutuksia käsittelevän kampanjan, joka kyseenalaisti muun muassa meneillään olevaa rakennusten purkubuumia sekä rakentamisessa käytettäviä ympäristölle haitallisia materiaaleja.

Aikamme suurimpia haasteita on muuttaa ihmisen toiminta planeetan kantokyvyn kannalta kestäväksi. Tässä rakentamalla ympäristöllä on merkittävä rooli, sillä rakentaminen aiheuttaa noin 30 prosenttia Suomen hiilidioksidipäästöistä. Kollektiivin mielestä tätä ei ole riittävän hyvin tiedostettu rakennuslalla ja poliittisessa keskustelussa. Lokakuussa järjestetyn kampanjan tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta aiheesta.

Ei pelkkiä korulauseita

Suomessa on meneillään purkuaalto. 70-luvulta peräisin olevat ja sitä nuoremmatkin rakennukset ovat tulossa peruskorjauskään. Useissa tapauksissa omistajat ja taloyhtiöt päätyvät korvaamaan olemassa olevan talon uudella, ”paremmalla” rakennuksella. Pääallekkäisten ympäristökriisien vuoksi meillä ei kuitenkaan ole varaa purkaa ja korvata vanhoja rakennuksia aina vain uusilla. Vaikka uudet olisivat energiatehokkaampia, niiden käyttöikä on aivan yhtä lyhyt.

Nykyrakentamisen arvoja tulisi tarkastella kriittisesti – rakennukset eivät ole kulutustavaraa vaan pitkäikäisiä ympäristömme osia. Ennen rakennushankkeeseen ryhtymistä tulisi pohtia, onko uusi rakennus todella tarpeellinen. Jos on, miten sen voisi toteuttaa mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavalla tavalla? Rakennusmateriaaleja valittaessa tulisi huomioida niiden pitkäikäisyys, huoltovarmuus ja luonnonmukaisuus.

Ensimmäinen You Tell Me -iltakoulu järjestettiin helmikuussa 2020. Koronapandemian aikana iltakoulut on järjestetty etänä.

Kestävyys ei voi olla päälle liimattu korulause, vaan sen on oltava elintärkeä vaatimus kaikelle toiminnallemme. Rakennukset tulisi suunnitella kestäviksi ja huollettaviksi. Korjaamisen tulisi olla luonnollinen, helppo ja taloudellinen ratkaisu. Tämä vaatii poliittista tahtoa, ja uuden ajattelutavan tulisi näkyä kaavoituksessa sekä arkkitehtien ja koko rakennusalan ammattilaisten koulutuksessa. Koulutuksen lähtökohtana tulisivatkin olla kestävät tavat suunnitella.

Iltakoulut kutsuvat vertaisoppimaan

Kollektiivin keskeisenä tavoitteena on tuoda opiskelijoita, arkkitehteja sekä alasta kiinnostuneita yhteen jakamaan tietoa ja etsimään keinoja kestävämmän rakennetun ympäristön saavuttamiseksi. Arkkitehtuurin ala on laaja, eikä kukaan voi olla asiantuntija kaikessa. Tärkeämpää onkin tunnistaa, mitä ei vielä tiedä, ja osata kääntyä oikeiden lähteiden, asiantuntijoiden tai yhteistyötahojen puoleen. Vertaisoppimisella opiskelijat voivat täydentää koulutustaan ja löytää työkaluja työhönsä.

Keväällä 2020 kollektiivi lähti toteuttamaan uutta vertaisoppimisen verkostoa, säännöllisesti järjestettäviä iltakouluja. Iltakoulut ovat avoimia tilaisuuksia, joissa opiskelijat ja eri alojen asiantuntijat voivat jakaa tietoa ja ajatuksia. Iltakouluissa on käsitelty aiheita posthumanismista talouteen ja arkkitehdin etiikkaan.

Kollektiivi etsii jatkuvasti vuoropuhelua eri alojen ammattilaisten kanssa. Jos sinua kiinnostaisi tulla pitämään iltakoulu jostain kiinnostavasta aiheesta, ota yhteyttä youtellmecollective@gmail.com.

Emma Savela

Lisätietoa toiminnasta löytyy osoitteesta youtellmecollective.fi sekä Instagramista ja Facebookista [@youtellmecollective](https://www.facebook.com/youtellmecollective).

Apurahat ja residenssit

Rakennustietosäätiö julistaa haettavaksi kolme stipendiä yhdyskuntasuunnittelun ja arkkitehtuurin opinäytetöihin. Haku on auki **23.11.2020 saakka**.

Stipendivalinnoissa suositetaan tänä vuonna erityisesti töitä, jotka liittyvät seuraaviin aiheisiin: asuntorakentamisen laatua koskevan kriiteeristön luominen, toimistojen tilaratkaisut, muuntojoustavuus ja uudet käyttötarkoitukset, modulaarinen rakentaminen sekä rakennusten kyberturvallisuus ja kiinteistöjohtaminen.

Stipendit ovat arvoltaan 8 000 euroa. Tarkeimmat hakuohjeet ja stipendien aihe-ehdotukset löytyvät osoitteesta **rakennustieto.fi**.

Suomalaisen muotoilu- ja ympäristökulttuurin kehittämistä tukeva **Askon Säätiö** myöntää kohdeapurahoja erilaisiin muotoilun ja arkkitehtuurin suunnittelu- ja tuotekehityshankkeisiin, jotka toteuttavat säätiön toiminnan tarkoitusta.

Apuraha on **haettavana ympäri vuoden**. Kohdeapurahaa voi hakea myös kansainväliseen toimintaan. Lisätietoja hakemuksesta osoitteesta **askonsaatio.fi**.

Villa Karon residenssihaku on käynnissä **jatkuvana hakuna**. Residenssiä Afrikkaan voi tällä hetkellä hakea tammikuun ja toukokuun 2021 väliselle ajalle. Villa Karoon voivat hakea kulttuuri- ja yhteiskunnallisten alojen ammattilaiset, tutkijat ja taiteilijat.

Residenssi sopii oman tutkimuksen tekoon, taiteellisen työn tekemiseen tai esimerkiksi yhteisöllisten projektien toteuttamiseen. Tarkeimmat hakuohjeet löytyvät osoitteesta **villakaro.org**.

Oletko jo SAFA-TEK-yhteisjäsen?

TEK ja SAFA ovat sopineet yhteistyöstä, jonka perusteella SAFAn palkansaajajäsenet voivat olla sekä SAFAn että TEKin jäseniä. Yhteisjäsenille on tarjolla rahanarvoisia palveluja ja etuja.

Yhteisjäsen saa SAFAn jäsenetujen lisäksi kaikki TEKin jäsenedut lukuun ottamatta *Talentum*-lehtipakettia. KOKO-kassaan liittyminen tapahtuu SAFAn kautta.

SAFA-TEK-yhteisjäsenen edut:

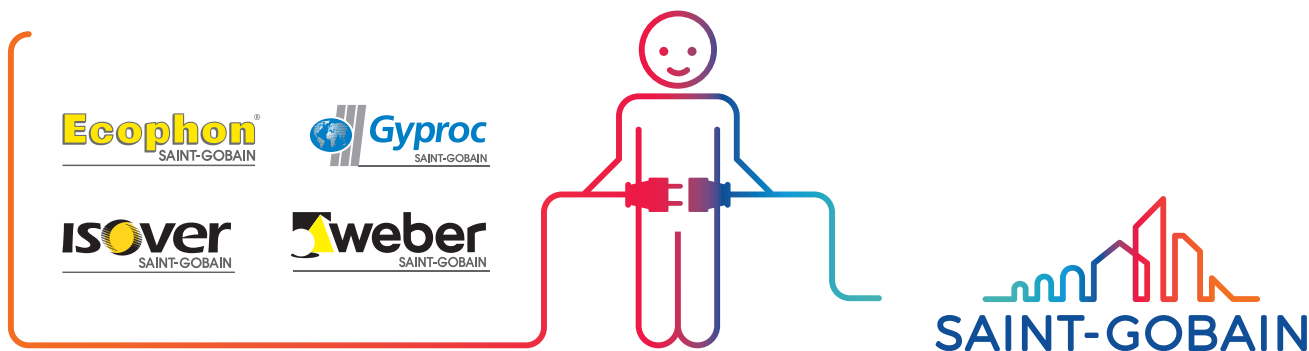
- TEK-lehti
- TEKin verkkosivut työsuhtesivuineen
- TEKin julkaisut jäsenhintaan
- Oikeusturva- ja vastuuvakuutus
- Työsuhdeneuvonta
- Akavan ja sen neuvottelujärjestöjen YTN:n tai JUKOn jäsenyys ja edunvalvonta

- Lakkoavustukset
- Työmarkkinatutkimus
- TEKin urapalvelu, myös TEKrekry
- TEKin sähköinen matrikkeli
- Mahdollisuus osallistua TEKin alueseurojen ja kerhojen toimintaan samoin ehdoin kuin muut TEKin jäsenet
- Jäsenkortti ja sillä saatavat jäsenalennukset.

SAFA-TEK-yhteisjäsenten lakipalvelut tarjoavat työneuvontaa, joka avustaa kaikissa työläinsäädäntöön liittyvissä tilanteissa, kuten työsopimuksen laatimisessa, kiistatilanteissa ja irtisanomisen tai lomautuksen uhatessa. Lisäksi palveluun kuuluu neuvontaa yrittäjäksi aikoville.

Lakipalvelut tarjoavat myös perhe- ja perintöoikeudellista neuvontaa, jota saa seuraavissa asioissa: avioehtosopimukset, avioero, omaisuuden ositus, perunkirjoitus, perinnönjako ja testamentti.

*Liittyminen ja lisätiedot:
safa.fi/liity-jaseneksi/safa-tek-yhteisjasenen-edut*

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

Opiskelijankin kannattaa kuulua työttömyyskassaan

Työttömyyskassan jäseneksi kannattaa usein liittyä jo opiskeluaikana. Kun kuulut kassaan, kerrytät töitä tehdessäsi itsellesi ansiosidonnaista työttömyysturvaa. Työttömyyskassan jäsenilleen maksama ansiopäiväraha on pääsääntöisesti suurempi kuin Kelan maksama työttömyysetuus. Opiskelijana voit liittyä kassaan ollessasi palkallisessa työsuhteessa.

Ero on tuntuva

724
€/kk*

Kelan myöntämä
peruspäiväraha

1476,40
€/kk*

Kassan myöntämä
ansiopäiväraha

* jos palkka 2500 €/kk

Ansiopäivärahaoikeus perustuu kassajäsenyyteen ja työskentelyyn

Työttömyyskassan jäsenenä sinulla on oikeus saada työttömänä tai lomautettuna ansiopäivärahaa, kunhan täytät sekä jäsenyys- että työssäoloehdon. Ehdot kertyvät samanaikaisesti.

Jäsenyysehto:

- Kassan jäsenenä tulee olla ollut vähintään 26 viikkoa.

Työssäoloehto:

- Kassan jäsenyyssaikana tulee olla tehnyt vähintään 26 kalenteriviikkoa työtä.
- Työaika tulee olla vähintään 18 tuntia kalenteriviikossa ja palkka työehtosopimuksen mukaista.
- Työskentelyn tulee täyttyä 28 perättäisen kuukauden aikana. Päätoimiset opinnot kuitenkin pidentävät tätä aikaa jopa seitsemällä vuodella. Voit siis kerätä työn lyhyemmissä jaksoissa pidemmällä aikavälillä. Työ voi olla myös osa-aikaista tai määräaikaista eikä sen tarvitse olla omaan opiskelualaan liittyvä työ.

Liity KOKO-kassaan osoitteessa www.kokokassa.fi.

Helsinki

Kaupunkiympäristö
helsinkirekry.fi

**Tule tekemään merkityksellistä työtä kaupunki-
ympäristön toimialalle! Haemme rakennus-
valvontaan vakituiseen virkasuhteeseen**

Arkkitehtia

(Työavain KYMP-03-35-20)

Tehtäviisi kuuluu korjaus- ja uudisrakentamista koskevien hankkeiden ohjaus ja lupakäsittely. Toimit myös päättäjänä käsittelemässä uudisrakentamishankkeissa 3000kcm saakka sekä korjausrakentamishankkeissa. Tehtävä sisältää asiantuntijatyön lisäksi myös asiakaspalvelua. Työ vaikuttaa suoraan kaikille yhteisen kaupunkiympäristön laatuun.

Työssä tarvitaan syvällistä ja laaja-alaista rakennussuunnittelun, kaavoituksen, rakennussuojelukysymysten ja rakennuslainsäädännön tuntemusta sekä kykyä niiden soveltamiseen käytännössä.

Lisätietoja antavat tiimipäällikkö Ulla Vahtera: 09-310 26324, ulla.vahtera@hel.fi maanantaisin ja torstaisin klo 10-12 sekä yksikön päällikkö Salla Mustonen: 09-310 26445, salla.t.mustonen@hel.fi torstaisin klo 10-12

Tarkemmat tiedot ja hakemukset **30.11.2020 klo 16 mennessä** osoitteessa www.helsinkirekry.fi. Työavaimen numero ohjaa ilmoitukseen.

Helsingin kaupunki edistää henkilöstön yhdenvertaisuutta ja laaja-alaista tasa-arvoa

*Hyvinkään kaupunki kasvaa ja kehittyy
osana metropolialuetta. Tule mukaan
kaupunkisuunnittelun ammattilaisten
joukkoon Hyvinkäälle!*

Haemme KAAVA-ARKKITEHTIA

vakituiseen työsuhteeseen kaupunkisuunnittelun monipuolisiin tehtäviin kaavoitusyksiköön.

Työssäsi osallistut Uudenmaan viidenneksi suurimman kaupungin keskustan kehittämiseen ja muihin keskeisiin maankäyttöprojekteihin yhteistyössä eri sidosryhmien ja asiantuntijoiden kanssa.

Tehtäviisi kuuluvat erityisesti vaativien asemakaavojen laatiminen ja täydennysrakentamisen kaavallinen ohjaus.

Katso tarkemmat tiedot ja täytä hakemus www.kuntarekry.fi (työavain 319258) perjantaihin 27.11.2020 klo 15.00 mennessä. Haemme samalla myös kaava-suunnittelijaa.

HYVINKÄÄ

ATL

ARKKITEHTI-
TOIMISTOJEN
LIITTO

TULE MEILLE KEHITYSARKKITEHDIKSI

Uskotko arkkitehtuurin merkittävään rooliin yhteiskunnassa? Oletko yhteistyökykyinen verkostoituja, kehittäjä, hyvä tiimipelaaja ja kerryttänyt kokemusta suunnittelutyön lisäksi ehkä jo kunnalliseltakin puolelta? Voisitko nähdä itsesi edunvalvojan roolissa vahvistamassa arkkitehtitoimistojen asemaa rakentamisessa ja laajemmin yhteiskunnassa?

Etsimme pieneen, mutta vaikuttavaan porukkaamme vakituiseen työsuhteeseen kehitysarkkitehtiä.

Toimistomme sijaitsee Kampissa loistavien kulkuyhteyksien päässä ja tiimimme on kiva ja rento. Tarjoamme hyvät henkilöstöedut.

Lue enemmän tehtävästä www.sivuiltamme: www.atl.fi/atl-rekrytoi

tai kysy lisää toiminnanjohtaja Kalle Euroilta: kalle.euro@atl.fi tai puh. 046 600 0595.

futudesign

Haemme monialaiseen joukkoomme:

- kokenutta ja taitavaa **projektiarkkitehtia** vaativiin korjaus- ja uudisrakentamishankkeisiin
- 3d-mallinnus- ja visualisointitaitoista **arkkitehtiopiskelijaa**

Hakemukset: work@futudesign.com

Lisätietoja tehtävistä antaa: auvo@futudesign.com

Etsimme Sinua, korjausrakentamisen Projektiarkkitehti

www.avario.fi/rekrytointi

Avario on oululaislähtöinen arkkitehti-toimisto, joka on erikoistunut päiväkot-, hoiva- ja koulurakennusten suunnitteluun. Keskeistä toiminnassamme ovat myös korjausrakentaminen ja asunotosuunnittelu. Toimimme valtakunnallisesti ja meitä on 25 vahvaa oman alansa asiantuntijaa. Päätoimipaikkamme sijaitsee Oulussa ja sivutoimipiste Espoossa.

Meillä osaamistasi arvostetaan ja pääset toteuttamaan itseäsi monipuolisissa ja vaativissakin korjausrakentamisen projekteissa. Saat vastuuta sekä mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä huippuosaajien joukossa.

Työ on vakituinen ja sijaitsee ensisijaisesti Oulussa. Voit työskennellä myös Espoossa tai etänä. Toimimme archicad- ja revit-ympäristöissä.

Tule osaksi vastuullista ja asiakaslähtöistä Avarion ammattilaistiimiä!

Haku aika päättyy: 27.11.2020

Lisätietoja antaa: Avario Oy:n varatoimitusjohtaja Teemu Leppänen, p. 044 5670097, teemu.leppanen@avario.fi tai MPS seniorikonsultti Seppo Kangas, p. 0400 206587, seppo.kangas@mps.fi.

AVARIO

Arkkitehti

Haemme työkaveriksemme suunnittelijaa, jolla on laaja-alaista näkemystä sekä kyky ja tahto itsenäiseen suunnittelutyöhön ja oman visionsa toteuttamiseen. Odotamme hakijoilta ylempää korkeakoulututkintoa ja vähintään 5–10 vuoden suunnittelukokemusta esimerkiksi asumisen, liikerakentamisen tai koulujen ja päiväkotien saralta.

Lisätiedot ja hakemukset: www.innovarch.fi.

Jätä hakemuksesi viimeistään su 29.11.

INNOVARCH

CEDERQVIST & JÄNTTI ARKKITEHDIT HAKEE KOKENUTTA PÄÄSUUNNITTELIJAA JA PROJEKTIARKKITEHTIA

C&J

Toimistomme erikoisalana ovat metropolialueen solmukohtien hybridihankkeet, asuin- ja toimitilasuunnittelu sekä maankäytön ja kiinteistöjen kehittämisen suunnittelu. Haemme vaativaan liikekeskushankkeeseen taitavaa pääsuunnittelijaa ja projektiarkkitehtia.

Työskentelemme ArchiCAD-ympäristössä tietomallintaen.

Lisätietoja antaa Arndt Heinzmann / 041 548 1890
Hakemukset work@cej.fi

UUOKRATAAN rauhallinen työpöytä Kampista n.vuodeksi.
Hienot maisemat. Vuokra 320e/kk+alv sis.sähkö,siivous,netti.
p.040-7751452 johanna.ristimaki@nymanristimaki.fi Helsinki

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. +358 10 336 6030

tilitoimisto@apalvelu.fi

au arkkitehtiutiset

Ilmestymisen: 12 numeroa
vuodessa
Vuodesta 1947 |
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti
Paino: Grano Oy 2020

Julkaisija:
Suomen Arkkitehtiiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry
SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448,
fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi,
@au_uutiset

Toimitus:
Paula Huotelin,
päätoimittaja (oto.)
paula.huotelin@safa.fi,
040 556 2827
Anne Haatainen,
toimitussihteeri, ulkoasu
au@safa.fi, 040 169 2213

Riina Behl, avustaja
Päivi Virtanen, toimittaja

**Lehtitilaukset ja osoitteen-
muutokset:**
Tilaaajat: julkaisut@safa.fi
Jäsenet: jasenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:
Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

**Aineiston sisäänjättö ja
ilmestymisen:**
Nro
12|2020
*Ilmoitusaineisto
30.11.
Ilmestyy
17.12.
*(Ilmoitusvaraukset viikkoa
ennen)

HUOM!
Kirjoitusten aikataulu sovitta-
va toimitussihteerin kanssa.

EKO-SAFAn vaalikokous 24.11.

Lämpimästi tervetuloa EKO-SAFAn vaalikokoukseen tiistaina **24.11. klo 17**. Kokous pidetään koronatilanteesta johtuen etäyhteydellä. Kokouksen jälkeen **klo 18** Vantaan kaupungin maisema-arkkitehti **Eeva Eitsi** pitää alustuksen aiheesta *Luonnon monimuotoisuus ja suunnittelun eritasot*. Lisätietoja: www.safa.fi/osasto/eko-safa

PALVELUHAKEMISTO

TERÄSPORTAAT JA LASIKAITEET

AKUSTIIKKAPALVELUT

silence for sale

www.akustiikkapalvelut.fi

PYÖRILLE OMA SÄILYTUSTELINE

UUSI DD-4!

DD-4-
kerrosteline: 4
pyörää kahdessa
kerroksessa!
EU designregno:
007509153-0001.

Lataa
DWG-objektit
www.ovella.fi

ovella
systems

ovella organisoii 2020.

Kohteessa n. 200 pp, PyöräNoja DD-4, Junior V-3 &
LVV-tanko -parkkiratkaisuilla.

Ovella Systems Oy • P. 0103372720 • www.ovella.fi • info:ovella@ovella.fi

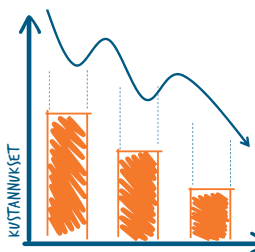
BUDJETTIHINNAT JA KUSTANNUSARVIOT

FMC Laskentapalvelut

HELSINKI | JYVÄSKYLÄ | KUOPIO | OULU | IMATRA

Hallitse rakentamisen kustannukset

**Meiltä laskelmat
päätöksentekoon**

Ota yhteyttä:

p. 050 5250 522

raimo.tanskanen@fmcgroup.fi

fmc_laskentapalvelut.fi

BETONIKIVET

Ilmoita palveluhakemistossa

Lisätietoa:

www.safa.fi | mediatiedot

TIKKURILA

PROFESSIONAL

Tikkurila Building Coach

Säästä aikaasi luovuudelle

Arkkitehti, kaipaatko apua maalaustyöselosteen, oikaisu- ja tasoite-käsittely-yhdistelmien, värisuunnitelmien ja huoltomaalausohjeiden muodostamiseen?

Tikkurila Building Coach on arkkitehdeille ja suunnittelijoille luotu maksuton suunnitteluohjelmisto, joka automatisoi pintakäsittelysuunnittelun työlää vaiheet ja ohjaa rakennustyyppikohtaisten ratkaisujen löytämisessä.

AUTOMATISOI AIKAA VIEVÄT TYÖVAIHEET

Tikkurila Building Coach helpottaa työtäsi ja muodostaa automaattisesti:

MAALAUSTYÖSELOSTEEN

OIKAISU- JA TASOITE-
KÄSITTELY-YHDISTELMÄT

VÄRISUUNNITELMAN

HUOLTOMAALAUSSOHJEET

LATAA OHJELMISTO: [TIETOPANKKI.TIKKURILA.FI](https://tietopankki.tikkurila.fi)